

Wanneer de Raad voor de Journalistiek
naames bronnen
valtechniek embargo
inzage vooraf misbruik
misbruik van positie op
izier/zwijgen eigen identiteit s
van nieuw verborgen cameratec
verschorrecht feitenweergav
discriminerende berichtgeving
berichtgeving misleidende be
onjuiste berichtgeving tendentieuze
berichtgeving privacy algemeen ande
veldmateriaal bekende persoonlijkhe
zuigen portretten slachtoffers slacht
staanden televisie verdachten veroorde
neming persoonlijke gegevens rectificatie
rd ingezonden brieven rectific
woord collegiale conflicten collega's
redacties medewerkers redactie
ing verhouding redactie redacteu
sho inzage vooraf
tie misu
zwij
van
rgen
erate

Jaarverslag

2019

Raad voor de Journalistiek

Jaarverslag 2019

Raad voor de Journalistiek

Stichting Raad voor de Journalistiek

De Raad voor de Journalistiek is een onafhankelijke instantie, waar men terecht kan met klachten over journalistieke activiteiten. De Raad is een orgaan van zelfregulering voor de media.

De Raad is voor de ene helft samengesteld uit journalisten en voor de andere helft uit deskundigen – die op enigerlei wijze betrokken zijn (geweest) bij de journalistiek, zoals docenten van journalistieke opleidingen of leidinggevendenden van mediabedrijven – en publieke leden.

Een afspiegeling van die samenstelling is terug te vinden in de Raadkamers van vijf personen, waarin de Raad tijdens de zittingen klachten behandelt.

Zo een Raadkamer staat onder leiding van een onafhankelijke voorzitter en bestaat verder uit twee journalisten en twee niet-journalisten. Zij worden bijgestaan door een eveneens onafhankelijke secretaris.

De Raad voor de Journalistiek is ingesteld door de Stichting Raad voor de Journalistiek. De organisaties die deelnemen in de Stichting, de participanten, dragen financieel bij aan de instandhouding van de Raad en daarmee aan het mogelijk maken van zijn werk.

In de Stichting participeren NDP Nieuwsmedia, de Nederlandse Vereniging van Journalisten, Magazine Media Associatie, Media voor Vak en Wetenschap, de Stichting Nederlandse Publieke Omroep, het Nederlands Genootschap van Hoofdredacteuren, de Stichting Regionale Publieke Omroep, de NNP-organisatie van lokale nieuwsmedia, RTL Nederland, Talpa TV en de Stichting Nederlandse Lokale Publieke Omroepen.

Inhoudsopgave

Voorwoord	4
<i>door mw. G.D. Roethof</i>	
<i>voorzitter Stichting Raad voor de Journalistiek</i>	
Voorwoord	5
<i>door F. van Exter</i>	
<i>voorzitter Raad voor de Journalistiek</i>	
1. Klachten in getallen	6
2. Conclusies naar inhoud	9
2.1 Procedure	9
2.2 Journalistieke werkwijze	13
2.3 Privacy	18
2.4 Feitenweergave	21
2.5 Aard van de publicatie	25
2.6 Rectificatie en weerwoord	31
2.7 Aard van het medium	31
3. Conclusies per medium	34
4. De Raad van binnen en naar buiten	37
4.1 Leidraad	37
4.2 Publicatie conclusies	38
4.3 Bijeenkomsten	38
4.4 Publicaties en optreden in de media	39
Samenstelling Raad	40
Raad voor de Journalistiek	
Samenstelling Bestuur	41
Stichting Raad voor de Journalistiek	
Adressen	42
Uitgave	42

Voorwoord

door mw. G.D. Roethof, voorzitter Stichting Raad voor de Journalistiek

Zonder zelfgenoegzaam te worden, kijkt het bestuur van de Stichting met tevredenheid terug op het verslagjaar. Na jaren van financiële krapte is het gelukt in 2019 een budgetverhoging te realiseren, zodat er een steviger basis ligt onder het huidige en toekomstige functioneren van de Raad.

Financieringsvragen zijn vaak gecompliceerd. Op zoek naar externe financiering werkte de Raad in 2018 mee aan een diepgaand introspectie-traject begeleid door Van de Bunt Adviseurs, betaald door de Stichting Democratie en Media. Dit mondde begin 2019 uiteindelijk niet uit in een bijdrage van SDM aan het werk van de Raad.

Door deze tegenvaller stond de slechte financiële staat waar de Raad in verkeerde in het Stichtingsbestuur prominent op de agenda. Al jaren lukte het niet de bijdrage van de participanten – die vertegenwoordigd zijn in het Stichtingsbestuur – te verhogen. Omdat er sprake was van een impasse, is in de voorjaarsvergadering besloten eerst het onderliggende probleem aan te pakken: het bestuur is op zoek gegaan naar een nieuwe verdeelsleutel.

Alle participanten leveren een bijdrage aan de Raad naar vermogen en in redelijkheid. Het probleem was dat de bestaande verdeling niet logisch was en ook niet te herleiden tot herkenbare uitgangspunten. Om te beginnen heeft het bestuur geconstateerd dat er behoefte was aan een nieuw, hoger budget om de doorlooptijd van de conclusies terug te brengen naar een aanvaardbare termijn en de werkdruk op het bureau te verlichten. Vervolgens hebben we gekeken hoe de lasten over de participanten verdeeld konden worden.

De bestuursleden Bertus Tichelaar (penningmeester) en Marc Schreuder verdienen alle lof voor het rekenwerk achter de schermen. Zij kwamen met een voorstel voor een verdeelsleutel gebaseerd op drie elementen: een vaste bijdrage, een variabele bijdrage op basis van het aantal klachten (60%) en de omzet (40%). Voor bijna alle participanten was dit een begaanbare weg, en daar waar het echt tot een onredelijk grote verhoging zou leiden, zoals bij de Media voor Vak en Wetenschap, is met instemming van het Stichtingsbestuur coulance betracht.

Ook dit jaar kende het stichtingsbestuur een paar personele wisselingen. Op 9 mei trad Gert-Jaap Hoekman, hoofdredacteur NU.nl, toe namens het Nederlands Genootschap van Hoofdredacteurs. Hij is de opvolger van Pieter Sijpersma, die op dezelfde datum is teruggetreden. Per 1 november is Marc Visch, directeur-bestuurder van de Stichting Nederlandse Lokale Publieke Omroepen (NLPO) lid geworden van ons bestuur toen de NLPO toetrad als participant. Het is heel verheugend dat het stichtingsbestuur met de aansluiting van NLPO een nog breder bereik heeft in het medialandschap.

Er zijn niet veel instanties voor zelfregulering in Nederland met een participatiegraad die net zo hoog is als die van de Raad voor de Journalistiek.

Voorwoord

door **F. van Exter**, voorzitter Raad voor de Journalistiek

Uit het besluit van de participanten om de basis van de Raad voor de Journalistiek te versterken, blijkt ook erkenning voor de betekenis van zijn werk. Dat is niet vanzelfsprekend. De ervaring leert dat het zoeken naar mogelijkheden het budget te verruimen een stuk lastiger is als je er niet van overtuigd bent dat het goed besteed is omdat een sterkere Raad in het belang is van de journalistiek.

Een bredere basis betekent dat de Raad het werk weer goed aankan. Dat klagers en verweerders niet langer dan nodig hoeven te wachten op een conclusie. Dat vakantie of ziekte van een medewerker niet automatisch betekent dat alles stilvalt. Dat er meer ruimte is om vaak complexe zaken goed te behandelen, zonder dat Raadsleden hoeven te vrezen dat het werk pas ergens op de vrijdagavond gedaan is. En ten slotte (niet onbelangrijk) dat er een vergoeding is voor de voorzitter die meer strookt met, in ieder geval, de kwantiteit van de klus.

Reden genoeg voor ons om 2019 opgewekt af te sluiten en uit te kijken naar het nieuwe jaar waarin de verbeteringen hun beslag krijgen.

Het is vreemd om nu terug te kijken, in het besef dat 2020 in het teken komt te staan van de coronacrisis. Wie de klachten en conclusies in dit verslag nog eens doorneemt, gaat sneller dan gewoonlijk terug in de tijd, in een hele andere tijd.

Het is te vroeg om iets te zeggen over de betekenis van de pandemie voor de journalistiek. Veelzeggend misschien is de honger, zeker in de eerste maanden, naar betrouwbare informatie. Het goede nieuws is dat mensen meer vertrouwen blijken te stellen in de klassieke journalistieke merken dan in de meeste desinformatie die op sociale media wordt rondgepompt. Daar staat tegenover dat veel media het zwaar hebben door het wegvallen van advertentie-inkomsten. Helaas ondervinden zelfstandige journalisten daar het eerst de gevolgen van.

Ook de Raad moet zich in 2020 voegen in de 'anderhalvemetersamenleving'. Het werk gaat immers door. Hoe dat uitpakt kunnen we in een volgend jaarverslag melden. Hopelijk roept dat bij verschijning hetzelfde gevoel van een voorbij tijd op.

In het verslagjaar nam de Raad afscheid van journalistlid Ivo Barends, expertleden Huub Evers en Yael de Haan, en burgerlid Machteld Klaassen. De Raad verwelkomde journalistleden Marieke ten Katen, Anna Pruis en Erwin Schievink, expertleden Harmen Groenhart en Nadine van Herten, en burgerlid Maarten Keppels.

1. Klachten in getallen

In dit verslagjaar heeft de Raad 79 klachten ontvangen, waarvan er 51 in behandeling zijn genomen. In 1 zaak heeft de klager zijn klacht na indiening maar voor de behandeling daarvan ingetrokken, omdat de kwestie alsnog in overleg met het medium was opgelost. In 2 zaken hebben partijen naar aanleiding van de zitting alsnog een minnelijke oplossing bereikt, waarna de klachten zijn ingetrokken.

Daarnaast zijn 12 klachten niet in behandeling genomen, omdat de klager zijn klacht eerst nog moest voorleggen aan het betrokken medium. Bij navraag liet 1 klager weten dat hij de klacht niet heeft doorgezet, omdat de kwestie inmiddels was opgelost. Verder heeft 1 klager zijn klacht niet gehandhaafd, omdat hij – naar zijn zeggen – zijn klacht niet kon onderbouwen met bewijzen. In 10 gevallen is niet duidelijk geworden waarom klagers hebben afgezien van de verdere procedure.

Bovendien zijn 12 klachten binnengekomen die niet zijn doorgezet, bijvoorbeeld omdat de klacht te laat was ingediend, omdat de Raad (waarschijnlijk) niet bevoegd was de klacht te beoordelen of omdat de klager (waarschijnlijk) geen rechtstreeks belang had.

Ten slotte zijn 4 klachten niet doorgezet omdat de betrokken media niet meewerken aan de procedure van de Raad.

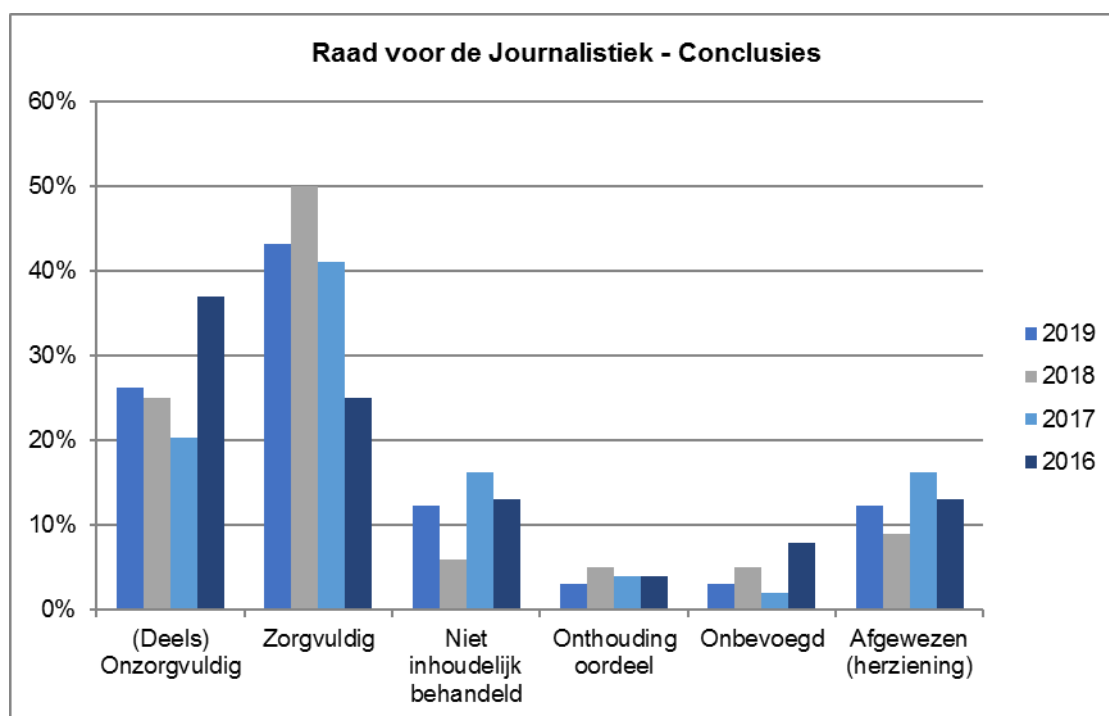
Verder heeft de Raad 8 herzieningsverzoeken ontvangen, waarvan 7 afkomstig van de oorspronkelijke klager en 1 afkomstig van het betrokken medium.

De Raad heeft 54 conclusies gegeven. In 17 zaken werd de journalistieke handelwijze (gedeeltelijk) onzorgvuldig bevonden en in 28 zaken zorgvuldig. In de overige zaken onthield de Raad zich van een oordeel, is de klacht niet inhoudelijk behandeld of betrof het een toe- dan wel afgewezen verzoek tot herziening (zie de tabel op pagina 7).

De conclusies die de Raad in 2019 heeft gedaan, hebben betrekking op 36 verschillende media en 1 individuele journalist (m.b.t. een Facebook-bericht). Een overzicht van de conclusies per medium is opgenomen onder punt 3.

In de 17 zaken waarin de journalistieke gedraging (deels) onzorgvuldig werd bevonden zijn 9 conclusies geheel dan wel in samenvatting gepubliceerd door de betrokken media. In 8 zaken hebben de betrokken media om hen moverende redenen de conclusie niet gepubliceerd.

Bovendien zijn volgens de vereenvoudigde procedure 14 klachten in eerste instantie afgedaan met een beslissing van de voorzitter en secretaris van de Raad. In 7 gevallen ging de klager tegen de beslissing in beroep. In alle zaken werd het beroep ongegrond verklaard (4 in het verslagjaar, 3 in 2020). De beslissingen en conclusies in deze procedure worden overigens alleen ter kennisneming aan partijen gestuurd en niet gepubliceerd.

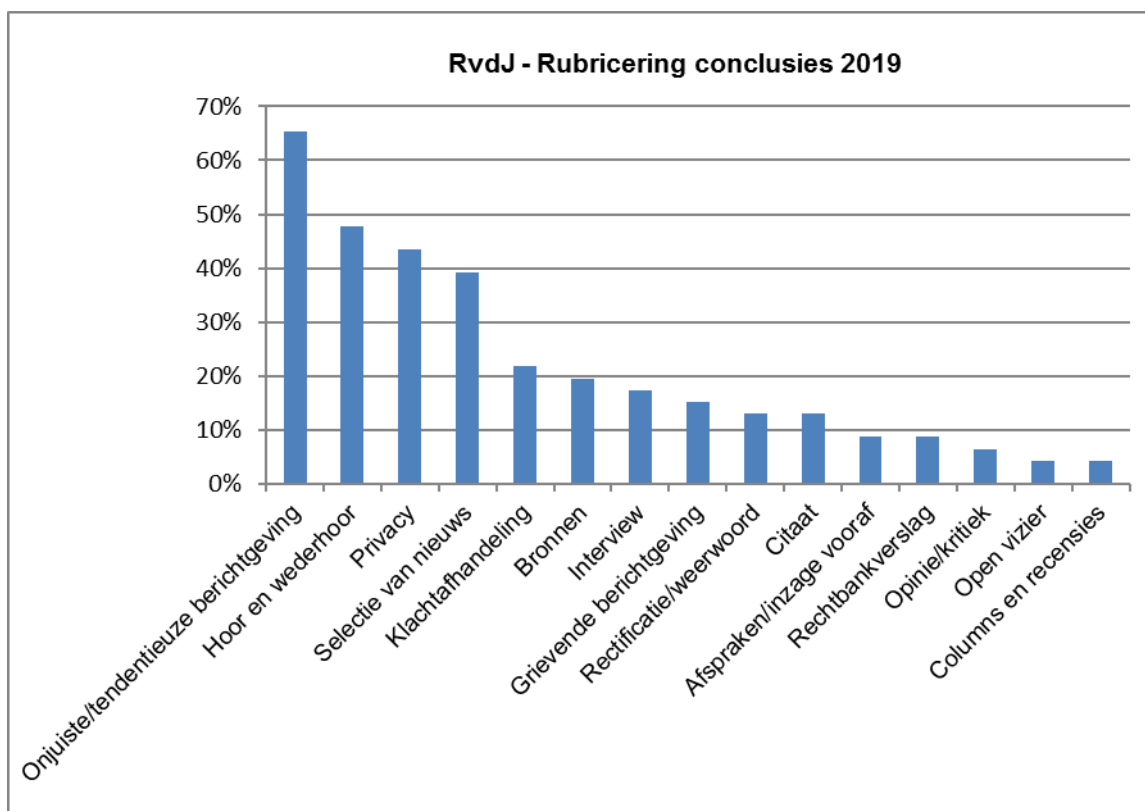
Nb. Het aantal uitgesplitste oordelen komt niet overeen met het totaal aantal conclusies per jaar, omdat in een aantal zaken een 'dubbel' oordeel is uitgesproken (bv. deels zorgvuldig en deels niet inhoudelijk behandeld).

Raad voor de Journalistiek in cijfers

	2019	2018	2017	2016
Klachten				
In behandeling genomen	51	75	71	64
- waarvan ingetrokken	3	6	6	3
Herzieningsverzoeken	8	9	8	6
- waarvan ingetrokken	0	0	1	2
Niet doorgezette klachten	29	21	32	58
Zittingen				
Aantal zittingen	14	14	13	12
Behandelde klachten	55	63	61	54
Aantal conclusies	54	53	46	48
Conclusies van de Raad				
Onzorgvuldig	7	7	3	13
Deels onzorgvuldig	10	9	7	6
Zorgvuldig	28	32	20	13
Onthouding oordeel	2	3	2	2
Onbevoegd	2	3	1	4
Niet inhoudelijk behandeld	8	4	8	7
Toegewezen (herziening)	0	0	0	0
Afgewezen (herziening)	8	6	8	7
Beslissingen voorzitter/secretaris				
Aantal beslissingen	14	14	17	19
Evident niet-tijdig ingediend	6	5	6	12
Evident geen belang	4	8	10	4
Evident onbevoegd	2	1	0	1
Evident ongegrond	5	1	3	6
Beroep tegen beslissing voorzitter/secretaris				
Ongegrond	4	3	8	5
Gegrond	0	0	0	0
Nb. Het aantal uitgesplitste oordelen komt niet overeen met het totaal aantal conclusies en beslissingen per jaar, omdat in een aantal zaken een 'dubbel' oordeel is uitgesproken (bv. deels zorgvuldig en deels niet inhoudelijk behandeld).				
Overige gegevens				
telefonisch verstrekte informatie	97	97	92	86
schriftelijk verstrekte informatie	115	89	80	101
Doorverwijzing	4	5	7	9

2. Conclusies naar inhoud

Hieronder volgt een rubricering van de conclusies. De meest voorkomende klachten zijn weergegeven in de volgende grafiek:

Klachten die in meer dan één rubriek ondergebracht kunnen worden, zijn hieronder slechts vermeld bij de meest kenmerkende rubriek, tenzij anders is aangegeven. De samenvattingen geven alleen de hoofdpunten van de conclusies weer. De volledige tekst van alle conclusies van de Raad staat op de website van de Raad: www.rvdj.nl. Met behulp van het bij de conclusie vermelde jaartal en volgnummer (bijvoorbeeld: 2019/1) kan de volledige conclusie worden opgezocht.

2.1 Procedure

2.1.1 RECHTSTREEKS BELANG

Om bij de Raad te kunnen klagen moet een klager 'rechtstreeks belanghebbende' zijn. Een klager kan als zodanig worden aangemerkt, indien zijn belang bij de gewraakte publicatie direct betrokken is en hij door die publicatie persoonlijk in zijn belang is geraakt. De Raad kan zo nodig per klachtonderdeel beoordelen of de klager een rechtstreeks belang heeft.

Stichting Sint Jan voor eerlijk proces / J. Dohmen en NRC Handelsblad

J. Dohmen en NRC Handelsblad hebben in het artikel "Ook in Nederland hielden bisschoppen en kardinalen misbruik in stand" aandacht besteed aan misbruik in de katholieke kerk. Ten aanzien van haar klacht tegen dit artikel kan Stichting Sint Jan voor eerlijk proces (klaagster) niet als rechtstreeks belanghebbende worden beschouwd, zodat de Raad die klacht niet inhoudelijk heeft behandeld. Verder vindt de Raad dat NRC Handelsblad de klacht op journalistiek zorgvuldige wijze heeft afgehandeld.

Conclusie: niet inhoudelijk behandeld c.q. zorgvuldig

Trefwoorden:

- € Journalistieke werkwijze: klachtafhandeling
- € Procedure: rechtstreeks belang
- € Rectificatie/weerwoord: ingezonden brieven

Publicatie op www.rvdj.nl/2019/23

2.1.2 MEDEWERKING AAN DE PROCEDURE

De Raad beoordeelt in beginsel geen klachten over media die herhaaldelijk hebben laten weten niet mee te werken aan procedures van de Raad. In artikel 9 lid 5 van het Reglement is bepaald dat indien de klacht is ingediend tegen een medium dat zich uit beginsel niet verweert, de Raad afziet van behandeling, tenzij de klacht volgens de Raad van algemene strekking of principieel belang is.

Stichting Pensioenbehoud / De Telegraaf

Omdat De Telegraaf niet meedoet aan de procedure van de Raad voor de Journalistiek, heeft de Raad een klacht over de artikelen “Polderpensioen lost niks op”, “Geld kan weer rollen” en “Pion in sociaal schaakspel” niet inhoudelijk behandeld. De Raad gaat in deze situatie alleen tot behandeling van de klacht over in het bijzondere geval dat deze van algemene strekking of principieel belang is. Daarvan is hier niet gebleken.

Conclusie: niet inhoudelijk behandeld

Trefwoorden:

- € Procedure: medewerking aan procedure, algemene strekking/principieel belang

Publicatie op www.rvdj.nl/2019/6

Nb. Het door klaagster ingediende herzieningsverzoek is afgewezen, zie hierna onder 2.1.4 Herziening.

X / D. van Unen en Het Parool

Omdat Het Parool niet meedoet aan de procedure van de Raad voor de Journalistiek, heeft de Raad een klacht tegen D. van Unen en Het Parool over het artikel “Commissie onderzoekt misbruik Castrum Peregrini” niet inhoudelijk behandeld. De Raad gaat in deze situatie alleen tot behandeling van de klacht over in het bijzondere geval dat deze van algemene strekking of principieel belang is. Daarvan is hier niet gebleken.

Conclusie: niet inhoudelijk behandeld

Trefwoorden:

- € Procedure: algemene strekking/principieel belang, medewerking aan procedure

Publicatie op www.rvdj.nl/2019/26

Stichting Even Geen Vlees / G. van Harskamp en De Telegraaf

Omdat De Telegraaf niet meedoet aan de procedure van de Raad voor de Journalistiek, heeft de Raad een klacht tegen G. van Harskamp en De Telegraaf over het artikel “Planbureau moet cijfers over klimaatschade vlees snel bijstellen” niet inhoudelijk behandeld. De Raad gaat in deze situatie alleen tot behandeling van de klacht over in het bijzondere geval dat deze van algemene strekking of principieel belang is. Daarvan is hier niet gebleken.

Conclusie: niet inhoudelijk behandeld

Trefwoorden:

- € Procedure: medewerking aan procedure, algemene strekking/principieel belang

Publicatie op www.rvdj.nl/2019/41

Het is ook mogelijk dat in de loop van de procedure blijkt dat klager de Raad niet erkent als onafhankelijke en onpartijdige instantie voor zelfregulering in de media. In dat geval wordt artikel 9 lid 5 van het Reglement analoog toegepast.

X / L. Mascini en H. Schneider, hoofdredacteur van De Gooi- en Eemlander

Omdat klager de Raad voor de Journalistiek kennelijk niet erkent, heeft de Raad zijn klacht tegen L. Mascini en H. Schneider, hoofdredacteur van De Gooi- en Eemlander, over het artikel *"Gele Hesjes-demonstratie bij Gooiland"* niet inhoudelijk behandeld. Niet is gebleken dat de klacht van algemene strekking of principieel belang is, op grond waarvan de Raad de klacht zou moeten behandelen (analoge toepassing van artikel 9 lid 5 Reglement).

Conclusie: niet inhoudelijk behandeld

Trefwoorden:

€ Procedure: algemene strekking/principieel belang, medewerking aan procedure

Publicatie op www.rvdj.nl/2019/31

2.1.3 PUBLICATIE VAN BESLISSING

F. Fakkers / BN DeStem

BN DeStem heeft in het bericht *"Uitspraak Raad voor de Journalistiek over Fakkers"* op journalistiek onzorgvuldige wijze aandacht besteed aan de conclusie van de Raad van 5 juli 2018 (RvdJ 2018/26). De Raad heeft expliciet beslist dat de krant op twee punten journalistiek onzorgvuldig heeft gehandeld. Door slechts aandacht te besteden aan één onzorgvuldigheid en daarna te vermelden *"Volgens de Raad is niet gebleken dat het artikel verder relevante onjuistheden bevat."* heeft de krant onvoldoende recht gedaan aan de conclusie van de Raad. De Raad voor de Journalistiek doet de aanbeveling aan BN DeStem om deze conclusie ruimhartig te publiceren.

Conclusie: onzorgvuldig

Trefwoorden:

€ Feitenweergave: onjuiste berichtgeving

€ Procedure: publicatie van beslissing

Publicatie op www.rvdj.nl/2019/17

2.1.4 HERZIENING

In artikel 10a lid 1 van het Reglement voor de werkwijze van de Raad is bepaald dat een beslissing van de Raad die is gegeven naar aanleiding van een klaagschrift, door de Raad geheel of gedeeltelijk kan worden herzien op verzoek van de klager dan wel op verzoek van de verweerder die daadwerkelijk verweer heeft gevoerd. Herziening is slechts mogelijk indien degene die herziening verzoekt aannemelijk maakt dat de beslissing van de Raad berust op ten onrechte als vaststaand of aannemelijk geoordeelde feiten.

K. Zuidhof / NRC Handelsblad - herziening

De Raad voor de Journalistiek ziet geen aanleiding om een conclusie over een klacht van de heer K. Zuidhof (verzoeker) tegen NRC (RvdJ 2018/35) te herzien. Verzoeker maakt bezwaar tegen de afwegingen die de Raad in zijn conclusie heeft gemaakt, maar heeft niet aannemelijk gemaakt dat de Raad zijn conclusie op basis van onjuiste constatering heeft genomen. Dat verzoeker zich niet kan vinden in de overwegingen en het oordeel van de Raad, is onvoldoende om een verzoek tot herziening te honoreren.

Conclusie: afgewezen

Trefwoorden:

€ Procedure: herziening

Publicatie op www.rvdj.nl/2019/3

X / W. Heck en NRC Handelsblad - herziening

De Raad voor de Journalistiek ziet geen aanleiding om een conclusie over een klacht tegen W. Heck en NRC Handelsblad (RvdJ 2018/45) te herzien. Verzoeker maakt bezwaar tegen de afwegingen die de Raad in zijn conclusie heeft gemaakt, maar heeft niet aannemelijk gemaakt dat de Raad zijn conclusie op basis van onjuiste constatering heeft genomen. Dat verzoeker zich niet kan vinden in de overwegingen en het oordeel van de Raad, is onvoldoende om een verzoek tot herziening te honoreren.

Conclusie: afgewezen

Trefwoorden:

€ Procedure: herziening

Publicatie op www.rvdj.nl/2019/10

W. Groeneveld, Sikkom.nl en NDC mediagroep B.V. / E.G.J. van Wieren c.s. - herziening

De Raad voor de Journalistiek ziet geen aanleiding om de conclusie RvdJ 2018/46 over een klacht van E.G.J. van Wieren, Noorderveste B.V. en V.O.F. Makelaardij Van Wieren tegen W. Groeneveld, Sikkom.nl en NDC mediagroep B.V. (verzoekers) te herzien. Verzoekers maken bezwaar tegen de afwegingen die de Raad in zijn conclusie heeft gemaakt, maar hebben niet aannemelijk gemaakt dat de Raad zijn conclusie op basis van onjuiste constatering heeft genomen. Dat verzoekers zich niet kunnen vinden in de overwegingen en het oordeel van de Raad, is onvoldoende om een verzoek tot herziening te honoreren.

Conclusie: afgewezen

Trefwoorden:

€ Procedure: herziening

Publicatie op www.rvdj.nl/2019/22

Stichting Pensioenbehoud / De Telegraaf - herziening

De Raad voor de Journalistiek ziet geen aanleiding om een conclusie over een klacht van Stichting Pensioenbehoud tegen De Telegraaf (RvdJ 2019/6) te herzien. Verzoekster maakt bezwaar tegen de afwegingen die de Raad in zijn conclusie heeft gemaakt, maar heeft niet aannemelijk gemaakt dat de conclusie van de Raad is gebaseerd op onjuiste constatering. Dat verzoekster zich niet kan vinden in de overwegingen en het oordeel van de Raad, is onvoldoende om een verzoek tot herziening te honoreren.

Conclusie: afgewezen

Trefwoorden:

€ Procedure: herziening

Publicatie op www.rvdj.nl/2019/27

Almere DEZE WEEK en Rodi Media B.V. / T. Herrema - herziening

De Raad voor de Journalistiek ziet geen aanleiding om de conclusie RvdJ 2019/1 over een klacht van T. Herrema tegen de hoofdredacteur van Almere DEZE WEEK en Rodi Media B.V. (verzoekers) te herzien. De herzieningsprocedure staat alleen open voor media en journalisten die niet slechts formeel maar 'daadwerkelijk' in de zin van 'effectief' op de klacht hebben gereageerd. Verzoekers hebben dat echter niet gedaan.

Conclusie: afgewezen

Trefwoorden:

€ Procedure: herziening

Publicatie op www.rvdj.nl/2019/30

X / H. Haveman, P. Berkhout en De Twentsche Courant Tubantia - herziening

De Raad voor de Journalistiek ziet geen aanleiding om een conclusie over een klacht tegen H. Haveman, P. Berkhout en de hoofdredacteur van De Twentsche Courant Tubantia (RvdJ 2019/28) te herzien.

Verzoeker maakt bezwaar tegen de afwegingen die de Raad in zijn conclusie heeft gemaakt, maar heeft niet aannemelijk gemaakt dat de Raad zijn conclusie op basis van onjuiste constatering heeft genomen. Dat verzoeker zich niet kan vinden in de overwegingen en het oordeel van de Raad, is onvoldoende om een verzoek tot herziening te honoreren.

Conclusie: afgewezen

Trefwoorden:

€ Procedure: herziening

Publicatie op www.rvdj.nl/2019/45

Federatie Armeense Organisaties Nederland (FAON) / NOS Nieuws - herziening

De Raad voor de Journalistiek ziet geen aanleiding om een conclusie over een klacht van de Federatie Armeense Organisaties Nederland (FAON) tegen NOS Nieuws (RvdJ 2019/33) te herzien. Verzoekster maakt bezwaar tegen de afwegingen die de Raad in zijn conclusie heeft gemaakt, maar heeft niet aannemelijk gemaakt dat de Raad zijn conclusie op basis van onjuiste constatering heeft genomen. Dat verzoekster zich niet kan vinden in de overwegingen en het oordeel van de Raad, is onvoldoende om een verzoek tot herziening te honoreren.

Conclusie: afgewezen

Trefwoorden:

€ Procedure: herziening

Publicatie op www.rvdj.nl/2019/51

J.A. Zijlstra / W. Maresch - herziening

De Raad voor de Journalistiek ziet geen aanleiding om een conclusie over een klacht van de heer J.A. Zijlstra tegen de heer W. Maresch (RvdJ 2019/38) te herzien. Verzoeker maakt bezwaar tegen de afwegingen die de Raad in zijn conclusie heeft gemaakt, maar heeft niet aannemelijk gemaakt dat de Raad zijn conclusie op basis van onjuiste constatering heeft genomen. Dat verzoeker zich niet kan vinden in de overwegingen en het oordeel van de Raad, is onvoldoende om een verzoek tot herziening te honoreren.

Conclusie: afgewezen

Trefwoorden:

€ Procedure: herziening

Publicatie op www.rvdj.nl/2019/54

2.2 Journalistieke werkwijze

2.2.1 BRONNEN

J.D. Barth / B. Schut en het Nieuw Israëlietisch Weekblad

B. Schut en het Nieuw Israëlietisch Weekblad hebben in de artikelen “*Pathologisch geval of gewoon fraudeur?*” en “*Joods Nederland reageert geschokt*” op journalistiek zorgvuldige wijze bericht over de heer J.D. Barth (klager). Uit de artikelen blijkt welke bronnen zijn geraadpleegd en hoe die bronnen in relatie staan tot klager, zodat de lezer de informatie op waarde kan schatten. Verder vinden de koppen voldoende grond in de artikelen. Daarbij komt dat klager voorafgaand aan de eerste publicatie de gelegenheid tot wederhoor is geboden. Dat hij heeft volstaan met zijn eerste reactie “*Geen commentaar.*” en daarop – ondanks de uitnodiging van Schut daartoe – niet is teruggekomen, komt voor zijn rekening. Vervolgens is in het tweede artikel klagers visie op de kwestie, aan Schut en het NIW kenbaar geworden uit een reactie van klager aan derden, verwerkt.

Ten slotte bestaat geen aanleiding voor het oordeel dat Schut op ontoelaatbare wijze op zijn Twitter-account naar de publicaties heeft verwezen.

Conclusie: zorgvuldig

Trefwoorden:

- € Journalistieke werkwijze: bronnen, hoor en wederhoor, inzage vooraf
- € Feitenweergave: grievende berichtgeving, tendentieuze berichtgeving
- € Aard van de publicatie: citaat

Publicatie op www.rvdj.nl/2019/15

X / Boevennieuws.pro

Boevennieuws.pro heeft in het artikel “*De Judassen van de Utrechtse onderwereld*” op tendentieuze wijze bericht over klager. Ook als een journalist terecht zijn bronnen beschermt en deze vertrouwelijk behandelt, dan nog dient hij in zijn berichtgeving voldoende inzicht te geven in het verrichte journalistieke onderzoek en het beschikbare bronnenmateriaal. Boevennieuws.pro heeft dit echter niet gedaan en daardoor journalistiek onzorgvuldig gehandeld.

Verder is niet aannemelijk dat klager in de publicatie voor het grote publiek identificeerbaar is. Het was daarom niet nodig om wederhoor toe te passen. Op deze punten was de handelwijze van Boevennieuws.pro zorgvuldig.

De Raad voor de Journalistiek doet de aanbeveling aan Boevennieuws.nl om deze conclusie ruimhartig te publiceren.

Conclusie: deels onzorgvuldig

Trefwoorden:

- € Journalistieke werkwijze: bronnen, hoor en wederhoor
- € Feitenweergave: tendentieuze berichtgeving
- € Privacy: vermelding persoonlijke gegevens

Publicatie op www.rvdj.nl/2019/19

2.2.2 HOOR EN WEDERHOOR

Journalisten passen wederhoor toe bij personen die door een publicatie worden gediskwalificeerd, ook wanneer die personen hierin slechts zijdelings een rol spelen. Wie beschuldigd wordt, krijgt voldoende gelegenheid om, bij voorkeur in dezelfde publicatie, te reageren op de aantijgingen. Wederhoor ontslaat journalisten overigens niet van hun opdracht zo waarheidsgetrouw mogelijk te berichten. (punt B.3 van de Leidraad van de Raad)

X / M. Louhenapessy, N. Souisa en R. Hallatu, hoofdredacteur van Marinjo

M. Louhenapessy, N. Souisa en R. Hallatu hebben in het tijdschrift Marinjo het artikel “*Overplaatsing van bung Johan Teterissa naar Nania in Ambon*” gepubliceerd. Niet is vast komen te staan dat het artikel ten aanzien van klaagster relevante onjuistheden bevat. Er is geen sprake van een zodanige diskwalificatie van klaagster dat vooraf wederhoor bij haar had moeten worden toegepast. Bovendien heeft Marinjo achteraf aangeboden een weerwoord van klaagster te publiceren. In zoverre was de handelwijze journalistiek zorgvuldig.

Verder onthoudt de Raad zich van een oordeel over de vraag of met de vermelding van haar naam en plaatsing van haar foto de privacy van klaagster onevenredig is aangetast.

Conclusie: zorgvuldig c.q. onthouding oordeel

Trefwoorden:

- € Journalistieke werkwijze: wederhoor
- € Feitenweergave: onjuiste berichtgeving
- € Privacy: foto's, vermelding persoonlijke gegevens
- € Rectificatie/weerwoord: weerwoord

Publicatie op www.rvdj.nl/2019/47

Nb. Het door klaagster ingediende herzieningsverzoek is inmiddels afgewezen, zie RvdJ 2020/8.

Als een betrokkene geen adequaat gebruik maakt van de hem geboden gelegenheid tot wederhoor, kan dat de journalist niet worden tegengeworpen.

Aurobindo Pharma B.V. en APL Healthcare Limited / Zembla (BNNVARA)

Zembla (BNNVARA) heeft in de uitzending “De prijs van het goedkope medicijn” op journalistiek zorgvuldige wijze aandacht besteed aan medicijnfabrikant Aurobindo. Naar aanleiding van de klacht van Aurobindo Pharma B.V. en APL Healthcare Limited (klagers) concludeert de Raad dat Zembla grondig onderzoek heeft verricht en daarbij diverse bronnen heeft geraadpleegd. Er bestond dan ook een deugdelijke basis voor de in de uitzending aan het adres van Aurobindo geuite beschuldigingen. Er is geen zodanig vertekend beeld of onzorgvuldige weergave van de kwestie gegeven, dat daarmee sprake is van niet-waarheidsgetrouwe of tendentieuze berichtgeving. Verder zijn de diverse beschuldigingen gedetailleerd voor wederhoor voorgelegd. Het had op de weg van Aurobindo gelegen om gedegen inhoudelijk te reageren en daarmee de voorgenomen berichtgeving te nuanceren. Dat zij heeft volstaan met een algemene reactie komt voor haar rekening. Bovendien is die reactie adequaat in de uitzending verwerkt en volledig op de website van Zembla gepubliceerd.

Conclusie: zorgvuldig

Trefwoorden:

- € Journalistieke werkwijze: bronnen, hoor en wederhoor
- € Feitenweergave: onjuiste berichtgeving, tendentieuze berichtgeving

Publicatie op www.rvdj.nl/2019/9

Het beginsel van wederhoor geldt niet voor publicaties die kennelijk een persoonlijke mening bevatten (bijvoorbeeld columns, recensies en opiniërende bijdragen) en berichtgeving van feitelijke aard, zoals verslagen van openbare bijeenkomsten. (punt B.3 van de Leidraad van de Raad)

Buurtcentrum De Mussen / De Groene Amsterdammer

De Groene Amsterdammer heeft in de rubriek ‘Voorbij het eigen gelijk’ een interview met Dominic Boot gepubliceerd onder de titel “Van Shell-directeur tot voorleesopa”. In het interview laat Boot zich ook uit over Buurtcentrum De Mussen (klager), waar hij als vrijwilliger heeft gewerkt. De publicatie behelst vooral het persoonlijke verhaal van Boot en zijn visie op verschillende gebeurtenissen in zijn leven – zoals zijn vertrek bij klager – en betreft geen feitelijke verslaglegging. De Groene Amsterdammer behoefde de uitslatingen van Boot niet te verifiëren dan wel bij klager wederhoor toe te passen. Er bestond voor De Groene Amsterdammer geen aanleiding om tot rectificatie over te gaan. Met het aanbod om een ingezonden brief van klager te publiceren heeft zij adequaat op de klacht gereageerd. De Groene Amsterdammer heeft journalistiek zorgvuldig gehandeld.

Conclusie: zorgvuldig

Trefwoorden:

- € Journalistieke werkwijze: hoor en wederhoor, klachtafhandeling
- € Aard van de publicatie: interview
- € Rectificatie/weerwoord: ingezonden brieven

Publicatie op www.rvdj.nl/2019/49

2.2.3 VERBORGEN - EN DRAAIENDE CAMERA

Het werken met verborgen camera en microfoon of met draaiende camera en openstaande microfoon is toegestaan wanneer dit noodzakelijk is om een misstand aan de orde te stellen. (punt B.1 van de Leidraad van de Raad)

X, h.o.d.n. Hondenschool Y / BNNVARA en CCCP Televisie B.V. (Rambam)

BNNVARA en CCCP Televisie B.V. hebben in uitzendingen van het televisieprogramma Rambam op journalistiek zorgvuldige wijze aandacht besteed aan de hondenschool van klaagster. Het gebruik van een verborgen camera was in dit geval niet ontoelaatbaar. Het uitgezonden materiaal bevat concretisering en bijzonderheden ten aanzien van de handelwijze van klaagster, die aan de uitzending authenticiteit en daarmee een relevante meerwaarde gaven. Het is niet aannemelijk dat dit ook op een andere wijze gerealiseerd had kunnen worden. De beelden zijn niet zodanig gemonteerd dat zij een vertekend en misleidend beeld geven van wat op de bewuste training bij klaagster heeft plaatsgevonden. Van eenzijdige, onfaire, niet waarheidsgetrouwe, tendentieuze berichtgeving is geen sprake. Klaagster is de gelegenheid geboden te reageren, maar heeft daarvan in eerste instantie afgezien. Nadat zij alsnog een schriftelijke verklaring had opgesteld, is die op de website van Rambam geplaatst en is daarnaar in de herhaling verwezen. Voorts stond het de programmamakers vrij deskundigen te selecteren en aan het woord te laten. Dat deze zich negatief uitlaten over de door klaagster gehanteerde methode maakt dit niet anders. Aangezien het hier een specifieke expertise betreft, is het verklaarbaar dat de deskundigen eveneens hondentrainingen verzorgen. Er is geen sprake van een ontoelaatbare belangenverstrengeling. Verder heeft klaagster bezwaar gemaakt tegen het niet afgeven en/of tonen van ruw beeldmateriaal. Er bestaat echter geen regel op grond waarvan dit als journalistiek onzorgvuldig moet worden beschouwd. Ten slotte is klaagster conform de gedane toezeggingen voldoende onherkenbaar gemaakt. Bovendien zijn CCCP en BNNVARA na de eerste uitzending klaagster verder tegemoetgekomen, door in de herhaling de omgeving verdergaand te blurren. Er is geen grond voor de conclusie dat zij bewust niet hebben meegewerkt aan het onherkenbaar maken van klaagster.

Conclusie: zorgvuldig

Trefwoorden:

- € Journalistieke werkwijze: bronnen, selectie van nieuws, verborgen camera/microfoon
- € Privacy: televisie
- € Feitenweergave: onjuiste berichtgeving, misleidende berichtgeving, tendentieuze berichtgeving

Publicatie op www.rvdj.nl/2019/2

L. Hendriks / J. Olde Kalter en Vincent TV Producties B.V. (inzake Foute Boel)

J. Olde Kalter en Vincent TV Producties B.V. hebben bij de voorbereiding van een uitzending van het televisieprogramma Foute Boel journalistiek onzorgvuldig gehandeld. Zij hebben misbruik gemaakt van een afspraak tussen een freelance redacteur en de heer L. Hendriks (klager), ten einde Hendriks daarna met een draaiende camera te overvallen.

Niet is gebleken dat de gevolgde werkwijze, in ieder geval op dat moment, noodzakelijk was om de kwestie aan de orde te stellen. De Raad voor de Journalistiek doet de aanbeveling aan Vincent TV Producties om deze conclusie ruimhartig te publiceren.

Conclusie: onzorgvuldig

Trefwoorden:

€ Journalistieke werkwijze: open vizier, camera-overvaltechniek

Publicatie op www.rvdj.nl/2019/36, op www.vincenttvproducties.nl/programma/foute-boel/ en op www.vincenttvproducties.nl/uitspraak-raad-voor-de-journalistiek/.

2.2.4 SELECTIE VAN NIEUWS

Journalisten zijn vrij in de selectie van wat ze publiceren. (punt A van de Leidraad van de Raad) Dat brengt mee dat het aan de redactie is om te bepalen vanuit welke invalshoek(en) een onderwerp wordt belicht en in welke context het bericht wordt gebracht.

Toch kan het onder bijzondere omstandigheden journalistiek onzorgvuldig zijn als tot publicatie wordt overgegaan. Dat volgt uit de zaak **T. Herrema / M. Beijer, Almere DEZE WEEK en Rodi Media B.V.**

M. Beijer, Almere DEZE WEEK en Rodi Media B.V. hebben in het artikel “*Werkrelatie ADW en wethouder ernstig verstoord*” aandacht besteed aan zeer ernstige aantijgingen van Beijer aan het adres van T. Herrema (klager). Beijer en de krant zijn in deze kwestie belanghebbenden en zijn als zodanig partij geworden bij een extern verricht onderzoek.

Onder deze specifieke omstandigheden hadden zij niet tot publicatie mogen overgaan voordat het definitieve onderzoeksrapport was vrijgegeven. Door toch voor het verschijnen van het rapport het artikel te publiceren hebben zij journalistiek onzorgvuldig gehandeld.

De publicatie van het artikel “*Ombudsman acht klacht Almere DEZE WEEK niet bewezen*” was niet onzorgvuldig. Het stond de krant vrij aandacht te besteden aan het rapport van de Ombudsman op de wijze zoals zij heeft gedaan, waarbij zij opnieuw Beijer aan het woord heeft gelaten. In het artikel is een duidelijk onderscheid gemaakt tussen feiten, beweringen en meningen, waarbij ook aandacht is besteed aan de mening van klager. Van niet-waarheidsgetrouwe berichtgeving is geen sprake.

Voor zover de klacht is gericht tegen uitlatingen van Beijer in Het Parool is de Raad niet bevoegd daarover te oordelen. De Raad doet de aanbeveling aan Almere DEZE WEEK om deze conclusie integraal of in samenvatting te publiceren.

Conclusie: deels onzorgvuldig c.q. onbevoegd

Trefwoorden:

€ Journalistieke werkwijze: misbruik van positie/belangenverstrengeling, selectie van nieuws

€ Feitenweergave: onjuiste berichtgeving

€ Procedure: bevoegdheid

Publicatie op www.rvdj.nl/2019/1

Nb. Het door Almere DEZE WEEK en Rodi Media B.V. ingediende herzieningsverzoek is afgewezen, zie hiervoor onder 2.1.4 Herziening.

2.2.5 KLACHTAFHANDELING

Met de ingang van de aangepaste werkwijze van de Raad per 1 november 2013 fungeren media als eerste lijn in de afhandeling van klachten. Elk medium is zelf verantwoordelijk voor de inrichting van zijn interne klachtprocedure. In de informatie op de website van de Raad is vermeld dat een klager zich bij voorkeur tot de eindverantwoordelijke – meestal de hoofdredacteur – moet wenden.

Achtergrond van deze werkwijze is dat – in het kader van een goede zelfregulering door de media – partijen eerst samen overleg voeren om te bezien of zij tot een minnelijke oplossing van het probleem kunnen komen. Dit brengt mee dat (hoofd)redacties klachten op een zorgvuldige manier moeten afhandelen.

Dat een klager zich niet in de reactie van het medium kan vinden, is onvoldoende voor de conclusie dat de klachtafhandeling onzorgvuldig is geweest.

X en Y / S. van Loosdregt, B. Hetebrij, T. van de Keuken en De Monitor (KRO-NCRV)

S. van Loosdregt, B. Hetebrij, T. van de Keuken en De Monitor (KRO-NCRV) hebben in een artikelenreeks en in de uitzending “*Chronisch vermoeid*” aandacht besteed aan de ziekte ME/CVS. Naar aanleiding van een oproep op de website van De Monitor aan patiënten en ervaringsdeskundigen om hun kennis en ervaring te delen, hebben klagers de redactie van informatie voorzien. In aanmerking genomen dat de journalist en zijn redactie vrij zijn in de selectie van nieuws, is geen sprake van berichtgeving die zo apert eenzijdig, onvolledig en/of feitelijk onjuist is, dat het door klagers aangedragen materiaal in de artikelen en/of de uitzending verwerkt had moeten worden. Hieraan doet niet af dat een van de klagers is benaderd met de mededeling dat de redactie het voornemen had in de uitzending aandacht te besteden aan diens dochter. Het is te betreuren dat het contact met hem niet ideaal is verlopen. Er is echter geen aanleiding voor de conclusie dat op dit punt journalistiek onzorgvuldig is gehandeld. Dit leidt ertoe dat klagers niet als rechtstreeks belanghebbenden kunnen worden aangemerkt ten aanzien van hun klachten over de inhoud van de berichtgeving waarin zij niet zijn genoemd. De Raad heeft de klachtonderdelen betreffende die berichtgeving daarom niet inhoudelijk behandeld.

Verder is de Raad van oordeel dat in de artikelen “*Opvallend veel onderzoek naar ME/CVS door familieleden van patiënten*” en “*De Monitor reageert op kritiek uitzending ME/CVS*” op journalistiek zorgvuldige wijze aandacht is besteed aan (kritiek van) klagers. Het gebruik van de aanduiding ‘criticaster’ is niet van zodanige aard dat daarmee journalistiek ontoelaatbaar is gehandeld. De Monitor heeft evenwichtig en serieus op de kritiek gereageerd. De redactie behoeft zich niet specifiek tegenover klagers te verantwoorden en op al hun kritiekpunten in te gaan. Dat klagers zich niet in de reactie kunnen vinden, is onvoldoende voor de conclusie dat de publicatie jegens hen onzorgvuldig is geweest.

Conclusie: zorgvuldig c.q. niet inhoudelijk behandeld

Trefwoorden:

€ Journalistieke werkwijze: afspraken, klachtafhandeling, selectie van nieuws

€ Feitenweergave: onjuiste berichtgeving

€ Procedure: rechtstreeks belang

Publicatie op www.rvdj.nl/2019/12

2.3 Privacy

In een publicatie mag de privacy van personen niet verder worden aangetast dan in het kader van de berichtgeving redelijkerwijs noodzakelijk is. Een inbreuk op de privacy is onzorgvuldig wanneer deze niet in redelijke verhouding staat tot het maatschappelijk belang van de publicatie. (punt C.1 van de Leidraad van de Raad)

2.3.1 VERMELDING PERSOONLIJKE GEGEVENS

A.R.L.S. Scheuer / P. Venhuizen en de Gelderlander

P. Venhuizen en de Gelderlander hebben in het artikel “*Ophef over zoenende vrouwen in pannenkoekenhuis Rheden: ‘Ik heb er pijn van in mijn buik’*” op journalistiek zorgvuldige wijze bericht over mevrouw A.R.L.S. Scheuer (klaagster).

Klaagster heeft via Twitterberichten de openbaarheid gezocht. Uit die berichten, die in het artikel zijn geciteerd, blijkt dat zij meent in het restaurant onheus te zijn bejegend. Het was journalistiek relevant om daarop een reactie te vragen van de betrokken eigenaresse/serveerster. Dat wederhoor behoefde niet eerst nog voor een nadere reactie te worden voorgelegd aan klaagster. Beide lezingen zijn op een evenwichtige wijze in het artikel verwerkt. Niet is gebleken dat een vertekend beeld van de kwestie is geschetst of een onzorgvuldige weergave van de feiten is gegeven. Aangezien alleen de voornaam van klaagster is genoemd, die zij in haar openbare Twitterberichten gebruikt, is van een ongerechtvaardigde aantasting van haar privacy geen sprake.

Conclusie: zorgvuldig

Trefwoorden:

€ Journalistieke werkwijze: hoor en wederhoor

€ Privacy: vermelding persoonlijke gegevens

Publicatie op www.rvdj.nl/2019/8

X / H. Bijleveld en de Leeuwarder Courant

H. Bijleveld en de Leeuwarder Courant hebben in een reeks artikelen over de Friesche Jacht Centrale op journalistiek zorgvuldige wijze over klager bericht. Waar nodig is wederhoor toegepast. Niet is gebleken dat de artikelen relevante feitelijke onjuistheden bevatten. Van eenodeloos grievende toonzetting is geen sprake. Er bestaat geen aanleiding voor de conclusie dat de berichtgeving niet-waarheidsgetrouw of tendentieuus is. De vermelding van de achternaam van klager was journalistiek relevant en zijn belangen zijn niet onevenredig geschaad.

Conclusie: zorgvuldig

Trefwoorden:

€ Journalistieke werkwijze: hoor en wederhoor, selectie van nieuws

€ Feitenweergave: onjuiste berichtgeving, tendentieuze berichtgeving, grievende berichtgeving

€ Privacy: vermelding persoonlijke gegevens

Publicatie op www.rvdj.nl/2019/25

X / de Gelderlander

De Gelderlander heeft in het artikel *“De enorme impact van een ongeval: ‘Voor hem een taakstraf, voor ons levenslang’*” aandacht besteed aan een ongeluk waarbij klager, zijn ex-vrouw en hun twee minderjarige kinderen zijn betrokken. Het artikel bevat het verhaal van de ex-schoonmoeder van klager, die voorafgaand aan de publicatie de moeder van de kinderen daarbij heeft betrokken. De krant heeft dan ook niet journalistiek onzorgvuldig gehandeld door het artikel te publiceren zonder de toestemming van klager en daarin de namen van de kinderen alsmede hun medische toestand te vermelden. De door klager gestelde feitelijke onjuistheden zijn als citaten toegeschreven aan zijn ex-schoonmoeder. Het artikel bevat geen beschuldigingen aan het adres van klager. Op dit punt is evenmin journalistiek onzorgvuldig gehandeld. Dit wordt niet anders wanneer een nauwe band tussen de journaliste en de ex-schoonfamilie van klager zou bestaan, zoals klager stelt maar de Raad niet kan vaststellen.

Conclusie: zorgvuldig

Trefwoorden:

€ Journalistieke werkwijze: selectie van nieuws

€ Privacy: vermelding van persoonlijke gegevens

€ Aard van de publicatie: interview, citaat

Publicatie op www.rvdj.nl/2019/39

2.3.2 BEKENDE/PUBLIEKE PERSOONLIJKHEDEN

D.J. Saunders / LINDA. en Mood for Magazines B.V. (Talpa Network)

LINDA. en Mood for Magazines B.V. hebben met de publicatie van het internetartikel *“Ex-vriendin Dean Saunders over mishandeling: ‘Hij had me hartstikke dood kunnen slaan’”* en de publicatie van het printartikel *“‘Hij had me hartstikke dood kunnen slaan’”* niet journalistiek onzorgvuldig gehandeld. Het is duidelijk dat de artikelen met name de persoonlijke visie van de ex-vriendin van de heer D.J. Saunders (klager) bevatten en dat feitelijke verslaglegging niet voorop staat. Uit het artikel volgt niet dat klager voor alle beschuldigingen is vervolgd en veroordeeld. Verder is van belang dat klager een publiek figuur is en zelf regelmatig de publiciteit zoekt. Het is journalistiek relevant dat zijn naam in het artikel is vermeld op de wijze zoals is gedaan. Zijn privacy is niet onevenredig aangetast.

Conclusie: zorgvuldig

Trefwoorden:

- € Journalistieke werkwijze: selectie van nieuws
- € Feitenweergave: onjuiste berichtgeving, tendentieuze berichtgeving
- € Privacy: bekende/publieke persoonlijkheden
- € Aard van de publicatie: interview

Publicatie op www.rvdj.nl/2019/44

2.3.3 BEELDMATERIAAL, FOTO'S EN TELEVISIE

X / Gestalkt (Skyhigh TV)

Gestalkt (Skyhigh TV) heeft in een aflevering van haar programma op journalistiek zorgvuldige wijze aandacht besteed aan een kwestie waarbij klager is betrokken. Er is geen zodanig vertekend beeld of onzorgvuldige weergave van die kwestie gegeven, dat daarmee sprake is van niet-waarheidsgetrouwe of tendentieuze berichtgeving. Voorafgaand aan de uitzending heeft klager de gelegenheid gekregen om inhoudelijk te reageren, maar dat heeft hij niet gedaan. Dat zijn verhaal niet in de uitzending is verwerkt, komt daarom voor zijn rekening. Voor de gemiddelde kijker is bovendien voldoende duidelijk dat klager een andere visie heeft op de gebeurtenissen. Klager is alleen aangeduid met zijn voornaam en leeftijd, en zijn portret is geblurd. Van een ongerechtvaardigde aantasting van zijn privacy is dan ook geen sprake.

Conclusie: zorgvuldig

Trefwoorden:

- € Feitenweergave: onjuiste berichtgeving, tendentieuze berichtgeving
- € Privacy: televisie, vermelding van persoonlijke gegevens

Publicatie op www.rvdj.nl/2019/13

Vereniging voor Sinti, Roma en Woonwagenbewoners / EenVandaag (AVROTROS)

EenVandaag heeft in de reportage *“De burgemeester was in 2018 het doelwit van criminelen”* aandacht besteed aan bedreigingen van burgemeesters. In die context zijn in het item *“Burgemeester Houben gaat de strijd aan met de georganiseerde misdaad”* de burgemeester en enkele inwoners van Voerendaal aan het woord gelaten. De Vereniging voor Sinti, Roma en Woonwagenbewoners (klaagster) heeft tegen dit item bezwaar gemaakt. De Raad vindt niet dat een vertekend beeld of onzorgvuldige weergave van de kwestie is gegeven, waardoor sprake is van niet-waarheidsgetrouwe, eenzijdige en/of tendentieuze berichtgeving. Het was journalistiek relevant om – kort – enkele beelden te tonen van (een inval bij) woonwagens. Van stigmatiserende berichtgeving is geen sprake.

Conclusie: zorgvuldig

Trefwoorden:

€ Feitenweergave: onjuiste berichtgeving, tendentieuze berichtgeving

€ Privacy: beeldmateriaal

Publicatie op www.rvdj.nl/2019/48

X / Nieuwe Revu

Nieuwe Revu heeft met de herpublicatie van het artikel “Zomer ’84 in Nederland – De wanhopige jacht op de zon” journalistiek onzorgvuldig jegens klaagster gehandeld. De journalist dient voorafgaand aan publicatie in het algemeen – en ten aanzien van privacy in het bijzonder – een belangenafweging te maken. Dit geldt evenzeer ten aanzien van herpublicaties, te meer naarmate meer tijd is verstreken tussen de eerste publicatie en de voorgenomen herpublicatie. Niet voldoende is dat de betrokkene zich inmiddels niet meer wil herkennen in de in de eerste publicatie gedane berichtgeving. Er kunnen zich evenwel situaties voordoen waarin herpublicatie voor degene die herkenbaar in de publicatie voorkomt, zodanig belastend is dat daarmee de belangen van de betrokkene onevenredig worden geschaad. Uit niets is echter gebleken dat de vereiste belangenafweging is gemaakt. De Raad voor de Journalistiek doet de aanbeveling aan Nieuwe Revu om deze conclusie ruimhartig te publiceren.

Conclusie: onzorgvuldig

Trefwoorden:

€ Privacy: foto's, vermelding persoonlijke gegevens

Publicatie op www.rvdj.nl/2019/53

2.4 Feitenweergave

2.4.1 ONJUISTE BERICHTGEVING

Journalisten berichten waarheidsgetrouw, controleerbaar en zo volledig mogelijk. (punt A. van de Leidraad van de Raad)

Bond van Wetsovertreders / G. Kuitert en De Twentsche Courant Tubantia

G. Kuitert en De Twentsche Courant Tubantia hebben in het artikel “Curieuze club BWO houdt justitie in Twente goed bezig” op journalistiek zorgvuldige wijze aandacht besteed aan de Bond van Wetsovertreders (klaagster). Er bestond voldoende aanleiding om over klaagster en haar voorzitter te berichten op de wijze zoals is gedaan, waarbij duidelijk onderscheid is gemaakt tussen feiten, beweringen en meningen. Niet is gebleken dat het artikel relevante onjuistheden bevat. Bovendien is waar nodig een reactie van (de voorzitter van) klaagster verwerkt.

Conclusie: zorgvuldig

Trefwoorden:

€ Journalistieke werkwijze: hoor en wederhoor, selectie van nieuws

€ Feitenweergave: onjuiste berichtgeving

Publicatie op www.rvdj.nl/2019/5

Federatie Armeense Organisaties Nederland (FAON) / NOS Nieuws

NOS Nieuws heeft in een uitzending van het NOS Journaal en in het artikel “Armeense asielgezinnen laten zich nauwelijks uitzetten” op journalistiek zorgvuldige wijze aandacht besteed aan Armeense asielzoekers. Dat concludeert de Raad voor de Journalistiek naar aanleiding van een klacht van de Federatie Armeense Organisaties Nederland (FAON).

De berichtgeving is gebaseerd op een rapport van Solid Road, een organisatie die Armeense gezinnen helpt bij hun terugkeer. De parafrases en geselecteerde citaten zijn niet van dien aard dat daarmee een andere betekenis c.q. lading aan de feiten wordt gegeven, dan in de gebruikte bron. Aangezien het gaat om berichtgeving van feitelijke aard, was het toepassen van wederhoor niet nodig. Het had niet misstaan als – net als in het artikel – ook in de uitzending de nuancerende opmerking van het ministerie van Justitie en Veiligheid was verwerkt. Dat dit niet is gebeurd, maakt echter niet dat sprake is van niet-waarheidsgetrouwe of tendentieuze berichtgeving.

Conclusie: zorgvuldig

Trefwoorden:

- € Journalistieke werkwijze: bronnen, hoor en wederhoor, selectie van nieuws
- € Feitenweergave: onjuiste berichtgeving, tendentieuze berichtgeving

Publicatie op www.rvdj.nl/2019/33

Nb. Het door klagster ingediende herzieningsverzoek is afgewezen, zie hiervoor onder 2.1.4 Herziening.

X en Y / J. Bouten en De Limburger

J. Bouten en De Limburger hebben in het artikel *“Wij willen de hondjes houden tot ze doodgaan”* op journalistiek zorgvuldige wijze over klagers bericht. Bouten heeft zelfstandig onderzoek verricht en waar nodig wederhoor toegepast. Niet is gebleken dat de artikelen relevante feitelijke onjuistheden bevatten. Er bestaat geen aanleiding voor de conclusie dat de berichtgeving niet-waarheidsgetrouw of tendentiek is. De privacy van klagers is niet onevenredig geschaad. Ten slotte heeft de hoofdredacteur serieus op de klacht gereageerd.

Conclusie: zorgvuldig

Trefwoorden:

- € Journalistieke werkwijze: bronnen, hoor en wederhoor, klachtafhandeling, selectie van nieuws
- € Privacy: vermelding persoonlijke gegevens
- € Feitenweergave: onjuiste berichtgeving

Publicatie op www.rvdj.nl/2019/52

Nb. Het door klagers ingediende herzieningsverzoek is inmiddels afgewezen, zie RvdJ 2020/10.

Het is journalistiek gebruikelijk dat een artikel in de kop scherp(er) wordt aangezet; een kop mag een vergroving van de inhoud van het bijbehorende artikel bevatten. Daarmee worden de grenzen van journalistieke zorgvuldigheid alleen overschreden als de kop geen grond vindt in het artikel.

X / H. Haveman, P. Berkhout en De Twentsche Courant Tubantia

H. Haveman, P. Berkhout en De Twentsche Courant Tubantia hebben – alle omstandigheden in samenhang gezien – op journalistiek zorgvuldige wijze aandacht besteed aan kritiek op een boek van klager, klagers bezwaren daarover en de handelwijze van de krant.

Het stond Haveman vrij om in het artikel *“Historicus: ‘blunders’ in boek Kollen”* over de kwestie te berichten. Klager is vooraf in de gelegenheid gesteld op de kritiek te reageren. Dat hij van die mogelijkheid geen adequaat gebruik heeft gemaakt, kan de krant niet worden tegengeworpen. De Raad vindt de kop een grensgeval. In het hoofdredactionele artikel *“Harde kritiek doet boek over Kollen geen recht”* heeft Berkhout echter met zoveel woorden duidelijk gemaakt dat de krant de kritiek heeft overgenomen ‘onder de te harde kop’.

Het was beter geweest als de zin “Dat nog los van het feit dat het artikel zelf enkele fouten bevatte die te voorkomen waren geweest.” niet was geschrapt. Dat neemt niet weg dat met dit artikel voldoende recht is gedaan aan de bezwaren van klager.

Conclusie: zorgvuldig

Trefwoorden:

€ Journalistieke werkwijze: hoor en wederhoor, klachtafhandeling, selectie van nieuws

€ Feitenweergave: grievende berichtgeving, onjuiste berichtgeving

Publicatie op www.rvdj.nl/2019/28

Nb. Het door klager ingediende herzieningsverzoek is afgewezen, zie hiervoor onder 2.1.4 Herziening.

2.4.2 TENDENTIEUZE BERICHTGEVING

Journalisten vermijden eenzijdige en tendentieuze berichtgeving. (punt A. van de Leidraad van de Raad)

Stichting Multidag Nijmegen c.s. / F. Hermans, de Gelderlander en AD en M. Jankie / F. Hermans en de Gelderlander

F. Hermans, de Gelderlander en het AD hebben in de artikelen “*Weldoener of oplichter? FIOD doet onderzoek*”, “*Een man die gestopt moet worden?*” en “*Mahin Jankie, de man die gestopt moet worden?*” bericht over M. Jankie, stichting Multidag Nijmegen, Coöperatie Multidag U.A. en stichting Multiculturele Dagverzorging (klagers). Voor zover de klachten betrekking hebben op het informeren van Jankie over de insteek van een interview met Hermans, de toepassing van wederhoor en het geven van inzage vooraf, is de Raad van oordeel dat op die punten niet journalistiek onzorgvuldig is gehandeld. Verder is de berichtgeving over het algemeen niet onjuist, onevenwichtig en/of tendentius.

Wel vindt de Raad dat met de zin “*FIOD doet onderzoek*” in de hiervoor geciteerde kop alsmede met de passages in de artikelen waarin dat (vermeende) onderzoek aan de orde wordt gesteld, journalistiek onzorgvuldig is gehandeld. In de berichtgeving is geen inzicht gegeven in het verrichte onderzoek en het beschikbare bronnenmateriaal. Hierdoor is voor de lezers onvoldoende inzichtelijk en controleerbaar waarop de informatie – die klagers in ernstige mate diskwalificeert – is gebaseerd.

De Raad voor de Journalistiek doet de aanbeveling aan de Gelderlander en het AD deze conclusie ruimhartig te publiceren.

Conclusie: deels onzorgvuldig

Trefwoorden:

€ Journalistieke werkwijze: hoor en wederhoor, inzage vooraf

€ Feitenweergave: onjuiste berichtgeving, tendentieuze berichtgeving

€ Aard van de publicatie: interview

Publicatie op www.rvdj.nl/2019/16 en in de Gelderlander d.d. 19 maart 2019.

X / D. Appels en de Gelderlander

D. Appels en de Gelderlander hebben in het artikel “*Herveldse makelaar verdacht van verduisteren erfenis tante*” bericht over een civiele procedure waarbij klager is betrokken. Er is geen sprake van rechtbankverslaggeving. Appels en de Gelderlander hebben ten onrechte nagelaten wederhoor toe te passen. Met de kop is de indruk gewekt dat klager betrokken is bij een strafzaak, hetgeen niet het geval is. Die indruk wordt niet weggenomen door de inhoud van het artikel. Door de onjuiste vermelding dat klager zou hebben gehandeld in de hoedanigheid van makelaar, is hij ten onrechte professioneel gediskwalificeerd. In combinatie met de vermelding van de vestigingsplaats is daarmee

bovendien de privacy van klager onnodig aangetast. Op deze punten hebben Appels en de Gelderlander journalistiek onzorgvuldig gehandeld.

Voor zover klager heeft gesteld dat Appels heeft gedraaid over de bron van de informatie onthoudt de Raad zich van een oordeel. Verder was de handelwijze van Appels en de Gelderlander zorgvuldig. Zij waren – en zijn – bereid een vervolgartikel te publiceren. Klager heeft echter laten weten daar geen prijs meer op te stellen. Dit kan Appels en de Gelderlander niet worden verweten. Ten slotte is niet gebleken dat Appels zich heeft onttrokken aan zijn eigen verantwoordelijkheid.

De Raad voor de Journalistiek doet de aanbeveling aan de Gelderlander deze conclusie ruimhartig te publiceren.

Conclusie: deels onzorgvuldig, deels zorgvuldig, deels onthouding oordeel

Trefwoorden:

- € Journalistieke werkwijze: bronnen, hoor en wederhoor, klachtafhandeling
 - € Privacy: vermelding persoonlijke gegevens
 - € Feitenweergave: onjuiste berichtgeving, tendentieuze berichtgeving
- Publicatie op www.rvdj.nl/2019/35 en in de Gelderlander d.d. 24 juli 2019.

2.4.3 BESCHULDIGENDE BERICHTGEVING

Beschuldigingen worden alleen gepubliceerd wanneer onderzocht is of hiervoor een deugdelijke grondslag bestaat, zeker wanneer die beschuldigingen werden geuit door personen die in conflict verkeren met de beschuldigde of die anderszins belanghebbende zijn. (punt C. van de Leidraad van de Raad)

Bovendien passen journalisten wederhoor toe bij personen die door een publicatie worden gediskwalificeerd, ook wanneer die personen hierin slechts zijdelings een rol spelen. Wie beschuldigd wordt, krijgt voldoende gelegenheid om, bij voorkeur in dezelfde publicatie, te reageren op de aantijgingen. Wederhoor ontslaat journalisten overigens niet van hun opdracht zo waarheidsgetrouw mogelijk te berichten. (punt B.3 van de Leidraad van de Raad)

M. Jankie en stichting Multidag Nijmegen c.s. / RN7 (Stichting Waalstad Media)

RN7 (Stichting Waalstad Media) heeft in het artikel “Grote hoeveelheid auto's zorgt voor irritatie in buurt zorgondernemer Jankie” op journalistiek onzorgvuldige wijze bericht over M. Jankie, stichting Multidag Nijmegen, Coöperatie Multidag U.A. en stichting Multiculturele Dagverzorging (klagers), door zonder deugdelijke grondslag en behoorlijke toepassing van wederhoor te vermelden dat Jankie ‘wordt beschuldigd van grootschalige zorgfraude’. Verder vindt de Raad het niet ontoelaatbaar dat Jankie als ‘zorgondernemer’ is aangeduid en dat zijn persoonlijke gegevens zijn vermeld.

De Raad voor de Journalistiek doet de aanbeveling aan RN7 deze conclusie ruimhartig te publiceren.

Conclusie: deels onzorgvuldig

Trefwoorden:

- € Journalistieke werkwijze: hoor en wederhoor
- € Feitenweergave: onjuiste berichtgeving, tendentieuze berichtgeving
- € Privacy: vermelding persoonlijke gegevens

Publicatie op www.rvdj.nl/2019/14

2.4.4 GRIEVENDE BERICHTGEVING

J. te Nijenhuis / F. van Jole en Joop.bnnvara.nl (BNNVARA)

F. van Jole en Joop.bnnvara.nl (hierna gezamenlijk: Joop) hebben in het artikel *“Nederlandse psycholoog trekt opnieuw nazi-wetenschap uit de kast”* aandacht besteed aan J. te Nijenhuis (klager). Er bestond voldoende aanleiding om met een kritische blik over klager te berichten. Het is duidelijk dat het artikel is gebaseerd op een opiniestuk van klager in Het Parool en eerdere uitlatingen van hem, die mede op grond van andere onafhankelijke bronnen door Joop zijn geduid. Het artikel bestaat voor een groot deel uit deze analyse en is in zoverre journalistiek zorgvuldig.

Het voornaamste bezwaar van klager betreft de vraag of van de kop in samenhang met de intro de onjuiste suggestie uitgaat dat hij nazi-wetenschap bedrijft.

Joop presenteert als feit dat klager in Het Parool ‘nazi-wetenschap’ tevoorschijn haalt (kop) en dat klager de hoge intelligentie van nazi-kopstukken roemt (intro). Door deze combinatie van kop en intro kan bij de gemiddelde lezer de indruk ontstaan dat klager zich bezighoudt met ‘nazi-wetenschap’ althans daar een voorstander van is. Voor deze suggestie biedt het opiniestuk van klager echter onvoldoende grond. Ook de rest van het artikel of het feit dat Joop de wijze waarop klager omgaat met eugenetica verwerpelijk vindt, biedt hiervoor onvoldoende rechtvaardiging. Daarbij is de combinatie van kop met intro – gezien de uitermate beladen, negatieve connotatie van de term ‘nazi-wetenschap’ – onnodig diffamerend voor klager. Daarom heeft Joop op dit punt journalistiek onzorgvuldig gehandeld.

De Raad voor de Journalistiek doet de aanbeveling aan Joop om deze conclusie ruimhartig te publiceren.

Conclusie: deels onzorgvuldig

Trefwoorden:

€ Feitenweergave: onjuiste berichtgeving, grievende berichtgeving

€ Opinie/kritiek: opinie

Publicatie op www.rvdj.nl/2019/46 en op joop.bnnvara.nl d.d. 30 oktober 2019.

Nb. Het door klager ingediende herzieningsverzoek is inmiddels afgewezen, zie RvdJ 2020/6.

2.5 Aard van de publicatie

2.5.1 ARCHIVERING

Wanneer journalisten het verzoek krijgen om gearchiveerde artikelen te anonimiseren dan wel te verwijderen, laten zij slechts in uitzonderlijke gevallen het publieke belang van zo volledig mogelijke, betrouwbare archieven wijken voor de particuliere belangen van degene die hierom verzoekt. (punt D. van de Leidraad van de Raad)

X / S. Sonnemans en AD Rotterdams Dagblad

S. Sonnemans en AD Rotterdams Dagblad hebben in het artikel *“Drugsbaas laat een spoor van ellende achter”* op journalistiek zorgvuldige wijze bericht over klager in relatie tot mensen uit zijn directe omgeving. Er is sprake van een weergave van wat op zittingen van verschillende rechtszaken aan de orde is geweest, waarbij feitelijke achtergrondinformatie is verstrekt. Het toepassen van wederhoor was niet nodig.

Verder heeft klager bezwaar gemaakt tegen het niet-verwijderen van persoonsgegevens uit online artikelen van 10 juni 2015 en 18 januari 2018. Ten aanzien van het laatstbedoelde

artikel is niet gebleken van bijzondere omstandigheden op grond waarvan de krant had moeten overgaan tot het verwijderen van de (niet volledig vermelde) naam van klager. In het artikel van 10 juni 2015 is echter ook de naam vermeld van de straat waarin klager woont. De persoonlijke veiligheid van klager en zijn familie is hier in het geding. Bovendien is extra zorgvuldigheid geboden, gezien de eerdere 'vergismoord' op een onschuldige burger die vlakbij klager woonde. De straatnaam kan uit het online artikel verwijderd worden, zonder dat daardoor de betrouwbaarheid van de gearchiveerde berichtgeving wordt aangetast. Door dit na te laten heeft de krant op dit punt journalistiek onzorgvuldig gehandeld.

De Raad doet de aanbeveling aan AD Rotterdams Dagblad om deze conclusie integraal of in samenvatting te publiceren.

Conclusie: zorgvuldig c.q. deels onzorgvuldig

Trefwoorden:

- € Journalistieke werkwijze: hoor en wederhoor
- € Feitenweergave: onjuiste berichtgeving, tendentieuze berichtgeving
- € Privacy: vermelding persoonlijke gegevens
- € Aard van de publicatie: archivering, rechtbankverslag/verslaggeving rechtszaken

Publicatie op www.rvdj.nl/2019/11

2.5.2 CITATEN

C.J.R. de Locht / R. Zijlstra en E. Wijnholds, hoofdredacteur van Dagblad van het Noorden

R. Zijlstra en E. Wijnholds (Dagblad van het Noorden) hebben in het artikel "*Een rechter op de tennisbaan*" ten onrechte de uitspraken 'asociale buitenlander' en 'jij hoort hier niet thuis' aan klager toegeschreven. Zij hadden dit uit eigen beweging op passende wijze behoren recht te zetten, maar hebben dat niet gedaan. Zijlstra en Wijnholds hebben aldus journalistiek onzorgvuldig gehandeld. De Raad voor de Journalistiek doet de aanbeveling aan Dagblad van het Noorden deze conclusie ruimhartig te publiceren.

Conclusie: onzorgvuldig

Trefwoorden:

- € Aard van de publicatie: citaat
- € Rectificatie/weerwoord: rectificatie

Publicatie op www.rvdj.nl/2019/34 en op dvh.nl en in Dagblad van het Noorden d.d. 30 juli 2019.

2.5.3 COLUMNS EN RECENSIES

Columnisten en recensenten zijn vrij om hun mening te geven over gebeurtenissen en personen. Daarbij zijn stijlmiddelen als overdrijven en bewust eenzijdig belichten geoorloofd. (punt C. van de Leidraad van de Raad)

J. Lengkeek / Barendrechts Dagblad

Het Barendrechts Dagblad heeft in de column "*CDA royaal met uw belastingcenten*" aandacht besteed aan een door de heer J. Lengkeek (klager) namens het CDA Barendrecht ingediende motie en de behandeling daarvan tijdens een gemeenteraadsvergadering. Uitgangspunt is dat columnisten vrij zijn om hun mening te geven over gebeurtenissen en personen. Klager heeft aannemelijk gemaakt dat de weergegeven interpretatie van (de gang van zaken rond) zijn motie geen recht doet aan de feiten. Gezien de stelligheid van de in de column vervatte beweringen, had het Barendrechts Dagblad serieus behoren in te gaan op de gemotiveerde bezwaren van klager.

Daarbij komt dat sinds 1 november 2013 (hoofd)redacties als eerste lijn fungeren in de afhandeling van klachten en klagers verplicht zijn hun bezwaren eerst aan het betrokken medium voor te leggen. Dit brengt mee dat hoofdredacties klachten op een zorgvuldige manier moeten afhandelen. Het Barendrechts Dagblad heeft echter in het geheel niet gereageerd.

Dit leidt tot de conclusie dat het Barendrechts Dagblad journalistiek onzorgvuldig heeft gehandeld. De Raad voor de Journalistiek doet de aanbeveling aan het Barendrechts Dagblad om deze conclusie ruimhartig te publiceren.

Conclusie: onzorgvuldig

Trefwoorden:

- € Journalistieke werkwijze: klachtafhandeling
- € Feitenweergave: onjuiste berichtgeving
- € Aard van de publicatie: column

Publicatie op www.rvdj.nl/2019/29

Shooting Star Filmcompany / C. van Zwol en NRC Handelsblad

C. van Zwol en NRC Handelsblad hebben op journalistiek onzorgvuldige wijze aandacht besteed aan de door Shooting Star Filmcompany (klaagster) geproduceerde film 'De Dirigent'. Een recensent is vrij om zijn mening te geven over gebeurtenissen en personen, en die mening mag 'shock, disturb and offend'. Als uitgangspunt dient dat een recensent kennisneemt van het hele product dat hij beoordeelt. Niettemin kunnen zich bijzondere omstandigheden voordoen, waardoor dat niet mogelijk is. In dat geval doet hij er goed aan om zich ten minste ervan te vergewissen of hij een relevant onderdeel heeft gemist. Van Zwol heeft dat niet gedaan. Verder geldt dat recensies geen wezenlijke onjuistheden mogen bevatten. Als de recensent een aantoonbare fout maakt dan loopt hij het risico dat zijn handelen als onzorgvuldig kan worden aangeduid. Dit geldt te meer als de onjuiste of onvolledige opmerking betrekking heeft op het deel van het product waarvan hij niet heeft kennisgenomen. Van Zwol en NRC hebben een recensie gepubliceerd die in ieder geval één feitelijke onjuistheid bevatte als gevolg van het feit dat Van Zwol het begin van de film had gemist. Deze omissie is versterkt doordat juist de foute opmerking de opmaat geeft van een verder negatieve toonzetting. Hierna had het op de weg van Van Zwol en NRC gelegen om over te gaan tot een ruimhartige rectificatie, waarin de handelwijze van Van Zwol voor de lezer inzichtelijk was gemaakt. Dat is echter niet gebeurd. De Raad voor de Journalistiek doet de aanbeveling aan NRC Handelsblad om deze conclusie ruimhartig te publiceren.

Conclusie: onzorgvuldig

Trefwoorden:

- € Feitenweergave: onjuiste berichtgeving
- € Aard van de publicatie: recensie
- € Rectificatie/weerwoord: rectificatie

Publicatie op www.rvdj.nl/2019/24, op www.nrc.nl d.d. 20 mei 2019 en in NRC Handelsblad d.d. 22 mei 2019.

2.5.4 INGEZONDEN BRIEVEN

Het staat de redactie vrij ingezonden brieven en reacties van een naschrift te voorzien of niet te plaatsen, tenzij publicatie is toegezegd.

X / Nieuwe Revu

Nieuwe Revu heeft niet journalistiek onzorgvuldig gehandeld met de wijze waarop zij heeft gereageerd op e-mails van klager, naar aanleiding van zijn verzoek om aandacht te

besteden aan zijn verhaal. Een redactie is vrij in de selectie van nieuws en behoeft haar keuze ter zake niet te verantwoorden. Dat klager zich onfatsoenlijk bejegend en niet serieus genomen voelt, is onvoldoende voor de conclusie dat de handelwijze van Nieuwe Revu journalistiek onzorgvuldig is geweest.

Conclusie: zorgvuldig

Trefwoorden:

€ Aard van de publicatie: ingezonden brieven, reacties op websites

Publicatie op www.rvdj.nl/2019/18

2.5.5 INTERVIEWS

drs. G.P. van der Vorst en drs. B.B. Yazar-Walvis / F. Ruber en L1

F. Ruber en L1 hebben in een aflevering van het radioprogramma Cultuurcafé een reportage uitgezonden met de titel “*Was de liquidatie van onderduiker Salomon Walvis terecht of niet?*”. Zij hebben daarbij niet journalistiek onzorgvuldig gehandeld jegens de heer drs. G.P. van der Vorst en mevrouw drs. B.B. Yazar-Walvis (klagers). Er is geen sprake van een gewijzigde opzet van de reportage waarbij ten aanzien van Van der Vorst als geïnterviewde journalistieke normen zijn overschreden en evenmin van afspraken met hem die niet zijn nagekomen. Niet is gebleken dat een incident is uitgelokt om nieuws te creëren. Verder vindt de Raad dat voldoende onderscheid is gemaakt tussen feiten, beweringen en meningen. Het beginsel van hoor en wederhoor is niet geschonden. Er is verslag gedaan van de discussie naar aanleiding van de voorgenomen rehabilitatie van Salomon Walvis. Het is journalistiek relevant dat daarbij ook aandacht is besteed aan de rondgaande beschuldigingen aan diens adres, waarbij de verschillende standpunten genuanceerd zijn belicht. Het stond Ruber en L1 vrij om zonder voorafgaand nader onderzoek alle aspecten van de kwestie aan de orde te stellen. Hoewel de Raad zich kan voorstellen dat Yazar-Walvis als nabestaande onaangenaam door de reportage is getroffen, is de berichtgeving niet van zodanige aard dat haar belangen daarmee onevenredig zijn geschaad.

Conclusie: zorgvuldig

Trefwoorden:

€ Journalistieke werkwijze: afspraken, hoor en wederhoor, selectie van nieuws

€ Feitenweergave: tendentieuze berichtgeving

€ Aard van de publicatie: interview, citaat

Publicatie op www.rvdj.nl/2019/21

X / NRC

NRC heeft met de publicatie van het artikel “*Ze hebben me verzonnen, puur om een kinderwens te vervullen*” niet journalistiek onzorgvuldig gehandeld. Het artikel bevat een interview met de zus van klaggster over hun adoptie. De verwijzingen naar klaggster zijn journalistiek relevant, het artikel bevat geen beschuldigingen aan het adres van klaggster en zij is voor het grote publiek niet identificeerbaar. Vanwege de gevoeligheid van het onderwerp en de bijzondere naam van klaggster had NRC er beter aan gedaan de volledige naam van klaggster niet te vermelden in het oorspronkelijke artikel. Door die naam direct de volgende dag te verwijderen, heeft NRC die omissie voldoende hersteld. NRC heeft serieus en zorgvuldig op de klacht gereageerd.

Conclusie: zorgvuldig

Trefwoorden:

€ Journalistieke werkwijze: selectie van nieuws, klachtafhandeling

€ Privacy: vermelding persoonlijke gegevens

€ Aard van de publicatie: interview

Publicatie op www.rvdj.nl/2019/32

Familie X / Boerderij

Boerderij heeft met de publicatie van het artikel “*Het is geknald, de overname ging niet door*” niet journalistiek onzorgvuldig gehandeld. Het artikel bevat het persoonlijke verhaal van de neef van klagers en zijn vrouw over een mislukte bedrijfsovername, waarbij klagers zijn betrokken. De publicatie betreft geen feitelijke verslaglegging over de kwestie. Het stond Boerderij vrij om aandacht te besteden aan het verhaal van de geïnterviewden op de wijze zoals zij heeft gedaan. Boerderij behoeft de informatie niet te verifiëren dan wel bij klagers wederhoor toe te passen. Daarbij weegt mee dat het artikel geen zware beschuldigingen aan het adres van klagers bevat en zij voor het grote publiek niet identificeerbaar zijn. Gezien het voorgaande behoeft Boerderij evenmin een weerwoord van klagers te plaatsen dan wel het artikel van de website te verwijderen.

Conclusie: zorgvuldig

Trefwoorden:

- € Journalistieke werkwijze: hoor en wederhoor, selectie van nieuws
- € Privacy: vermelding persoonlijke gegevens
- € Aard van de publicatie: interview

Publicatie op www.rvdj.nl/2019/43

Citaten uit interviews mogen niet worden gebruikt in een andere context dan de geïnterviewde mocht verwachten, gelet op wat hem door de journalist werd meegedeeld. Wanneer de aard of de inhoud van de publicatie in de loop van het redactieproces zodanig worden gewijzigd, dat niet meer wordt voldaan aan wat de geïnterviewde redelijkerwijs mocht verwachten, moet hem of haar opnieuw om toestemming voor publicatie worden gevraagd. (punt C. van de Leidraad van de Raad)

X / A. Stoffelen, C. de Vries en P. Remarque (de Volkskrant)

A. Stoffelen, C. de Vries en P. Remarque (de Volkskrant) hebben in het artikel “*Zo gemakkelijk worden kwetsbare ouderen financieel gebruikt*” met de bovenkop “*Financieel misbruik ouderen*” op journalistiek zorgvuldige wijze aandacht besteed aan een familiekwestie waarbij klager is betrokken. Klager heeft meegewerkt aan een interview over de ‘ontvoering’ van zijn moeder om haar gedwongen opname te voorkomen, waarin hij zelf de financiële perikelen van de kwestie aan de orde heeft gesteld. Bovendien wist hij dat Stoffelen ook andere partijen wilde horen. Klager had er daarom op bedacht kunnen en moeten zijn dat in de publicatie (mede) aandacht zou worden besteed aan die financiële perikelen, waarbij onwelgevallige uitlatingen over hem zouden worden gedaan. De Volkskrant behoeft klager niet opnieuw om toestemming voor publicatie te vragen. In de publicatie is duidelijk de visie van klager opgenomen en hij heeft het conceptartikel vooraf ter inzage ontvangen. Er is geen sprake van zodanig onjuiste en/of onvolledige berichtgeving, dat daardoor een vertekend beeld of onzorgvuldige weergave van de kwestie is gegeven. De verwijzing naar de nationaliteit van de echtgenote van klager is niet nodeloos gierend.

Verder is van belang dat ter aanduiding van de betrokkenen, onder wie klager, gefingeerde namen zijn gebruikt. Het is onvoldoende aannemelijk dat klager voor het grote publiek identificeerbaar is geworden.

Conclusie: zorgvuldig

Trefwoorden:

- € Privacy: vermelding van persoonlijke gegevens
- € Aard van de publicatie: interview

Publicatie op www.rvdj.nl/2019/40

2.5.6 OPINIE/KRITIEK

X en Y-stichting / R.J. Konrad en Joop (BNNVARA)

Joop.bnnvara.nl (Joop) heeft journalistiek onzorgvuldig gehandeld door in het artikel *“Oud-kandidaat-raadslid VVD Almere bedreigt Marokkaanse-Nederlanders”* te vermelden dat het betreffende oud-kandidaat-raadslid (een van de klagers) *“Marokkaanse-Nederlanders met de dood [heeft] bedreigd”*. Het staat een journalist vrij over een bepaald feit zijn mening te verkondigen, maar die vrijheid is niet onbegrensd. Een grondslag voor deze zeer ernstige beschuldiging valt niet te ontleen aan het Facebook-bericht van de betrokken persoon. Verder was de handelwijze van Joop zorgvuldig. Het artikel bestaat voor een groot deel uit de feitelijke weergave van (citaten uit) een aantal berichten. Voorts mag een artikel in de kop scherp worden aangezet. Het toepassen van wederhoor was in dit geval niet nodig. Ten slotte is het in de gegeven omstandigheden journalistiek toelaatbaar dat de betrokken persoon als publiek figuur is aangemerkt en zijn naam in het artikel is vermeld. Voor zover de klacht is ingediend door een stichting van de betrokken persoon is deze – vanwege het ontbreken van een rechtstreeks belang – niet inhoudelijk behandeld. Voor zover de klacht is gericht tegen R.J. Konrad heeft deze geen betrekking op een ‘journalistieke gedraging’, zodat de Raad niet bevoegd is daarover te oordelen. De Raad voor de Journalistiek doet de aanbeveling aan Joop om deze conclusie ruimhartig te publiceren.

Conclusie: deels onzorgvuldig c.q. onbevoegd c.q. niet inhoudelijk behandeld

Trefwoorden:

- € Journalistieke werkwijze: bronnen, hoor en wederhoor, selectie van nieuws
- € Feitenweergave: tendentieuze berichtgeving
- € Privacy: bekende/publieke persoonlijkheden
- € Aard van de publicatie: opinie/kritiek
- € Procedure: bevoegdheid, rechtstreeks belang, wraking

Publicatie op www.rvdj.nl/2019/20 en op joop.bnnvara.nl d.d. 19 april 2019.

DENK Amsterdam / B. Schut en het Nieuw Israëlietisch Weekblad

B. Schut en het Nieuw Israëlietisch Weekblad (NIW) hebben met de publicatie van het artikel *“The Rights Forum radicaliseert”* journalistiek zorgvuldig gehandeld. Voor de lezer is duidelijk dat het NIW een opinieblad is en dat het artikel voornamelijk de visie van Schut bevat. Het ligt voor de hand dat het lezerspubliek de zinsnede ‘de Jodenhaat bij Denk’ opvat als een mening van Schut over (een aantal) leden van klaagster. Gelet op de specifieke signatuur van het NIW en de uitgesproken positie van klaagster in het publieke debat, zijn de belangen van klaagster in dit geval niet onevenredig geschaad. Wel meent de Raad dat de hoofdredactie onzorgvuldig heeft gehandeld door niet (formeel) te reageren op de klacht. De Raad doet de aanbeveling aan het NIW om deze conclusie ruimhartig te publiceren.

Conclusie: deels onzorgvuldig

Trefwoorden:

- € Journalistieke werkwijze: klachtafhandeling
- € Aard van de publicatie: opinie/kritiek

Publicatie op www.rvdj.nl/2019/42 en in het NIW d.d. 30 augustus 2019.

2.5.7 VERSLAGGEVING OVER RECHTSZAKEN

N. Rashid / V. Schildkamp en het AD

V. Schildkamp en het AD hebben in het artikel *“Advocaten: Rechter in India besluit dat ontvoerde Insiya bij vader blijft”* journalistiek zorgvuldig bericht over een rechtszaak waarbij mevrouw N. Rashid (klaagster) is betrokken. Het is voldoende duidelijk dat de beweringen

over het vonnis afkomstig zijn van de advocaten van de vader. Klaagster en haar raadsman zijn in de gelegenheid gesteld te reageren, maar hebben ervoor gekozen dat niet te doen. Verder is geen zodanig vertekend beeld of onzorgvuldige weergave van de achtergronden van de kwestie gegeven, dat daarmee sprake is van niet-waarheidsgetrouwe berichtgeving. Het had de krant gesierd als zij na kennisneming van het vonnis een update had geplaatst ten einde de lezer zo volledig mogelijk te informeren. Dat zij dat heeft nagelaten, maakt echter niet dat daarmee de publicatie journalistiek onzorgvuldig was.

Conclusie: zorgvuldig

Trefwoorden:

- € Journalistieke werkwijze: bronnen, hoor en wederhoor, selectie van nieuws
 - € Feitenweergave: onjuiste berichtgeving
 - € Aard van de publicatie: rechtbankverslag/verslaggeving rechtszaken
- Publicatie op www.rvdj.nl/2019/4

2.6 Rectificatie en weerwoord

X en Y / Eindhovens Dagblad

Het Eindhovens Dagblad heeft in het artikel *“Rechtszaak puppyhandelaar – ‘Paarden houden mag wél’”* bericht over een rechtszaak waarbij klagers zijn betrokken. De krant heeft erkend dat zij op drie punten onjuist over klagers heeft bericht. De Raad vindt dat twee punten op een juiste wijze zijn rechtgezet. De rectificatie van de onjuistheid ten aanzien van de inbeslagneming en het onderzoeken van honden was echter onvoldoende. Op dat punt heeft de krant journalistiek onzorgvuldig gehandeld. Verder was de handelwijze van de krant zorgvuldig. Niet is gebleken dat het artikel andere relevante onjuistheden bevat. In de berichtgeving is alleen de bedrijfsnaam en niet de achternaam van klagers genoemd. Van een ongerechtvaardigde aantasting van de privacy is dan ook geen sprake. Aangezien in het artikel aandacht is besteed aan een gerechtelijke uitspraak, waarbij feitelijke achtergrondinformatie over de kwestie is verstrekt, was het toepassen van wederhoor niet nodig. De Raad doet de aanbeveling aan het Eindhovens Dagblad om deze conclusie integraal of in samenvatting te publiceren.

Conclusie: deels onzorgvuldig

Trefwoorden:

- € Journalistieke werkwijze: hoor en wederhoor
 - € Privacy: vermelding persoonlijke gegevens
 - € Feitenweergave: onjuiste berichtgeving
 - € Rectificatie/weerwoord: rectificatie
 - € Aard van de publicatie: rechtbankverslag/verslaggeving rechtszaken
- Publicatie op www.rvdj.nl/2019/7 en in het Eindhovens Dagblad d.d. 2 februari 2019.

2.7 Aard van het medium

2.7.1 BOEK

Als wordt geklaagd over een boek zal de Raad moeten beoordelen of het schrijven van dat boek kan worden aangemerkt als een ‘journalistieke gedraging’, te weten: een handelen of nalaten van een journalist in de uitoefening van zijn beroep.

In de zaak **J.A. Zijlstra / W. Maresch** stelt de Raad allereerst vast dat Maresch in zijn voorwoord een relatie heeft gelegd tussen het boek en zijn werk als hoofdredacteur van de Regiobode. De Raad ziet daarom voldoende aanleiding om het schrijven van het boek aan te merken als ‘journalistieke gedraging’, zodat hij bevoegd is om over de klacht te oordelen.

Maresch heeft in zijn boek *“Dwars door Dieren – Hoe de Traverse tot stand kwam”* op journalistiek zorgvuldige wijze aandacht besteed aan klager. Het stond Maresch vrij om de foto van klager met bijschrift te plaatsen in een meer algemene context, zonder daarbij de achtergronden te belichten van de actie waaraan klager destijds had deelgenomen. Verder is het gebruik van de term ‘criticaster’ niet ontoelaatbaar, nog daargelaten dat die aanduiding niet specifiek betrekking heeft op klager.

Voor zover klager bezwaar heeft tegen het niet-vermelden van twee personen in het boek, kan hij niet als rechtstreeks belanghebbende worden beschouwd. Dit klachtonderdeel is daarom niet inhoudelijk behandeld.

Conclusie: zorgvuldig c.q. niet inhoudelijk behandeld

Trefwoorden:

- € Journalistieke werkwijze: selectie van nieuws
- € Feitenweergave: onjuiste berichtgeving, grievende berichtgeving
- € Procedure: bevoegdheid, rechtstreeks belang
- € Aard van het medium: boek

Publicatie op www.rvdj.nl/2019/38

X en Y / H.J. Korterink en H. van Maar

H.J. Korterink (journalist) en H. van Maar (uitgever) hebben in het boek *“De Holleeders – Familiedans om een criminele erfenis”* aandacht besteed aan klagers (een ex-vriendin van Willem Holleeder en haar toenmalige echtgenoot). De klacht heeft betrekking op de weergave van uitspraken die diverse betrokkenen in het Holleeder-proces hebben gedaan. Bij berichtgeving van feitelijke aard is het toepassen van wederhoor in beginsel niet nodig. Voor een uitzondering op deze regel bestond in dit geval geen aanleiding. Het boek laat de lezer voldoende ruimte om de informatie op waarde te schatten. Bezien in de context van de hele publicatie is de hoofdstuktitel *“Schijthoer”* niet nodeloos grievend noch anderszins journalistiek onzorgvuldig. Niet is gebleken dat een zodanig vertekend beeld of onzorgvuldige weergave is gegeven van wat zich tijdens het Holleeder-proces heeft afgespeeld, dat daarmee sprake is van niet-waarheidsgetrouwe of tendentieuze berichtgeving.

De privacy van klagers is niet onevenredig aangetast. Korterink en Van Maar mochten de passages over klagers publiceren op de wijze zoals zij hebben gedaan. Dat het mogelijk gaat om bijzaken die voor het strafproces niet relevant zijn, doet daaraan niet af. Journalisten zijn immers vrij in de selectie van wat ze publiceren. Met het aanbod van Korterink om met de ex-vriendin van Holleeder in gesprek te gaan en aandacht te besteden aan haar verhaal, heeft hij adequaat op de klacht gereageerd. Korterink en Van Maar hebben journalistiek zorgvuldig gehandeld.

Conclusie: zorgvuldig

Trefwoorden:

- € Journalistieke werkwijze: hoor en wederhoor, klachtafhandeling, selectie van nieuws
- € Privacy: bekende/publieke persoonlijkheden, vermelding persoonlijke gegevens
- € Feitenweergave: grievende berichtgeving, onjuiste berichtgeving, tendentieuze berichtgeving
- € Aard van de publicatie: citaten, rechtbankverslag/verslaggeving rechtszaken

Publicatie op www.rvdj.nl/2019/50

2.7.2 FACEBOOK

De Raad kan ook berichten op Facebook-pagina's van journalisten beoordelen, mits deze als een 'journalistieke gedraging' kunnen worden aangemerkt. Dit volgt uit de zaak **Woldring United B.V., J.J. Woldring, F. Woldring en M. Riegman / W. Groeneveld, Sikkom.nl, Dagblad van het Noorden en NDC mediagroep B.V.** De Raad stelt vast dat Groeneveld de door klagers gewraakte berichten voor iedereen toegankelijk heeft gemaakt, en dat deze dus niet slechts voor een beperkte groep (vrienden) zichtbaar zijn. Daarbij zijn de berichten duidelijk gerelateerd aan het werk van Groeneveld, meer specifiek: zijn artikel over klagers op Sikkom.nl. De Raad acht zich dan ook bevoegd daarover te oordelen.

De Raad beoordeelde de afzonderlijke berichten als volgt:

Publicaties op Sikkom.nl

Hoewel de berichtgeving op Sikkom.nl op sommige punten zwaar is aangezet, is daarmee niet journalistiek onzorgvuldig gehandeld. Er bestond voldoende aanleiding om over klagers te berichten op de wijze zoals is gedaan. J.J. Woldring en Woldring United kunnen in de berichtgeving vereenzelvigd worden. Niet is aannemelijk geworden dat klagers ten onrechte of onjuist zijn geciteerd. Verder is niet gebleken dat de publicaties relevante onjuistheden bevatten dan wel onnodig grievend zijn. Voorafgaand aan de publicatie van 7 november 2018 is aan klagers herhaaldelijk de mogelijkheid van wederhoor geboden. De omstandigheid dat klagers hebben volstaan met een algemene reactie en de mogelijkheid dat zij de impact van de berichtgeving niet goed hebben overzien, dienen voor hun rekening te komen. De algemene reactie van klagers is bovendien adequaat in het artikel verwerkt. Gezien de opstelling van klagers is het niet onzorgvuldig dat Groeneveld klagers niet meer heeft benaderd voorafgaand aan de publicatie van 27 november 2018.

Publicatie van Dagblad van het Noorden

Ten onrechte is als feit gepresenteerd, althans is sterk de indruk gewekt, dat de Huurcommissie zich heeft uitgelaten over de vermeende 'constructie' die door klagers zou worden toegepast – te weten: verplichte koppelverhuur van woonruimte met parkeerplaats – en die constructie als ontoelaatbaar heeft beoordeeld. Op dit punt is journalistiek onzorgvuldig gehandeld.

Facebook-bericht Groeneveld

In een Facebook-bericht van 8 november 2018 heeft Groeneveld – weliswaar kort, maar niettemin duidelijk – als feit gepresenteerd dat 'Woldring Verhuur misleidt, oplicht, intimideert en bedreigt'. Deze zeer vergaande beschuldigingen zijn verder niet onderbouwd of genuanceerd. Bovendien bevat het bericht geen reactie van klagers. De plaatsing van dit bericht is daarom eveneens journalistiek onzorgvuldig.

De Raad doet de aanbeveling om deze conclusie integraal of in samenvatting te publiceren door Dagblad van het Noorden en op de Facebook-pagina van Groeneveld.

Conclusie: zorgvuldig c.q. onzorgvuldig

Trefwoorden:

- € Journalistieke werkwijze: hoor en wederhoor, selectie van nieuws
- € Feitenweergave: onjuiste berichtgeving, grievende berichtgeving
- € Aard van de publicatie: citaat
- € Aard van het medium: Facebook
- € Procedure: bevoegdheid

Publicatie op www.rvdj.nl/2019/37

3. Conclusies per medium

LANDELIJKE DAGBLADEN (11)

AD	2	(1 zorgvuldig, 1 deels onzorgvuldig)
NRC Handelsblad	5	(1 zorgvuldig, 1 onzorgvuldig, 1 niet inhoudelijk behandeld/zorgvuldig, 2 afgewezen)
Telegraaf, De	3	(2 niet inhoudelijk behandeld, 1 afgewezen)
Volkskrant, de	1	(zorgvuldig)

REGIONALE DAGBLADEN (16)

AD Rotterdams Dagblad	1	(zorgvuldig/deels onzorgvuldig)
BN DeStem	1	(onzorgvuldig)
Dagblad van het Noorden	2	(onzorgvuldig)
Eindhovens Dagblad	1	(deels onzorgvuldig)
Gelderlander, de	4	(2 zorgvuldig, 1 deels onzorgvuldig, 1 deels onzorgvuldig/deels zorgvuldig, deels onthouding oordeel)
Gooi- en Eemlander, De	1	(niet inhoudelijk behandeld)
Leeuwarder Courant	1	(zorgvuldig)
Limburger, De	1	(zorgvuldig)
Parool, Het	1	(niet inhoudelijk behandeld)
Twentsche Courant Tubantia, De	3	(2 zorgvuldig, 1 afgewezen)

NIEUWS- EN HUIS-AAN-HUIS BLADEN (2)

Almere DEZE WEEK	2	(1 deels onzorgvuldig/onbevoegd, 1 afgewezen)
------------------	---	---

PUBLIEKS- EN OPINIETIJDSCRIFTEN (7)

Groene Amsterdammer, De	1	(zorgvuldig)
LINDA.	1	(zorgvuldig)
Marinjo	1	(zorgvuldig/onthouding oordeel)
Nieuw Israëlietisch Weekblad	2	(1 zorgvuldig, 1 deels onzorgvuldig)
Nieuwe Revu	2	(1 zorgvuldig, 1 onzorgvuldig)

VAK- EN BEDRIJFSBLADEN (1)

Boerderij	1	(zorgvuldig)
-----------	---	--------------

LANDELIJKE PUBLIEKE OMROEPEN (8)

AVROTROS – EenVandaag	1	(zorgvuldig)
BNNVARA – Joop	2	(1 deels onzorgvuldig/onbevoegd/niet inhoudelijk behandeld, 1 deels onzorgvuldig)
BNNVARA en CCCP Televisie – Rambam	1	(zorgvuldig)
BNNVARA – Zembla	1	(zorgvuldig)
KRO-NCRV – De Monitor	1	(zorgvuldig/niet inhoudelijke behandeld)
NOS Nieuws – NOS Journaal	2	(1 zorgvuldig, 1 afgewezen)

LOKALE EN REGIONALE OMROEPEN (2)

L1	1	(zorgvuldig)
RN7	1	(deels onzorgvuldig)

COMMERCIEËLE OMROEPEN/TV-PRODUCENTEN (2)

Skyhigh TV - Gestalkt	1	(zorgvuldig)
Vincent TV Producties – Foute Boel	1	(onzorgvuldig)

ONLINE MEDIA (4)

Barendrechts Dagblad	1	(onzorgvuldig)
Boevennieuws.pro	1	(deels onzorgvuldig)
Sikkom.nl	2	(1 zorgvuldig, 1 afgewezen)

BOEK (3)

Korterink en Van Maar – De Holleeders	1	(zorgvuldig)
Maresch – Dwars door Dieren	2	(1 zorgvuldig/niet inhoudelijk behandeld, 1 afgewezen)

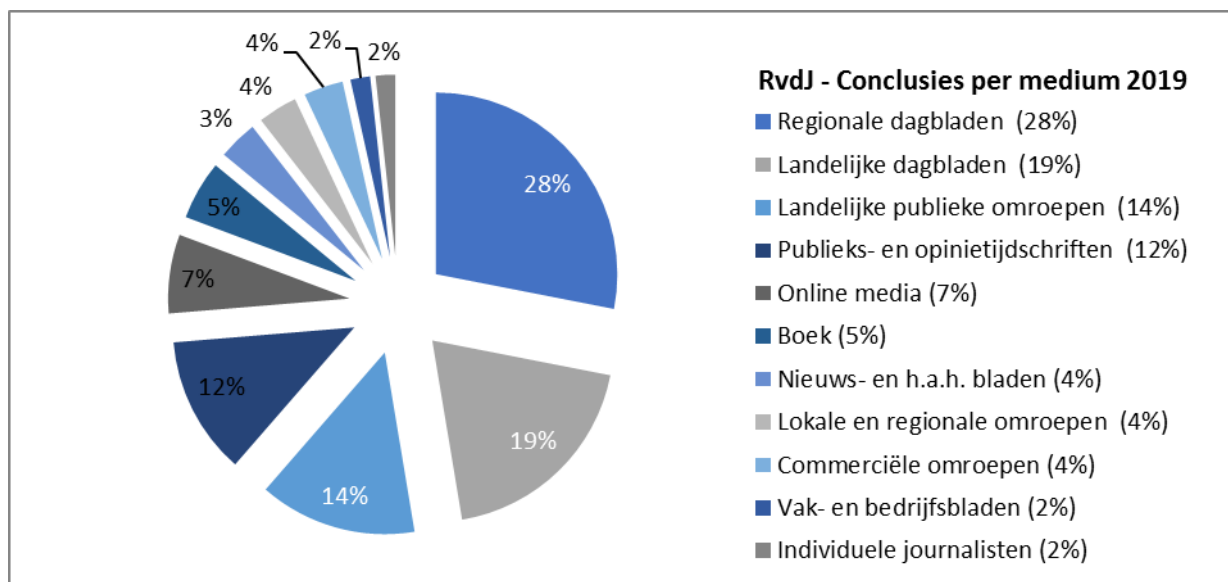
INDIVIDUELE JOURNALISTEN (1)

Groeneveld (Facebook-bericht)	1	(onzorgvuldig)
-------------------------------	---	----------------

TOTAAL 57

waarvan: 1 tegen de Gelderlander en AD gezamenlijk (2019/16)

1 tegen Groeneveld (Facebook-bericht), Sikkom.nl en Dagblad van het Noorden gezamenlijk (2019/37)

4. De Raad van binnen en naar buiten

4.1 Leidraad

De Raad voor de Journalistiek beoordeelt naar aanleiding van een klacht over een journalistieke gedraging of daarmee journalistiek zorgvuldig is gehandeld.

De Raad baseert zich in zijn werk op de Leidraad, die beschrijft aan welke eisen journalistiek moet voldoen en daarmee aan iedereen – binnen en buiten het vakgebied – duidelijk maakt wat van journalisten en goede journalistiek mag worden verwacht.

Zelfregulering is belangrijk, zeker voor journalisten en ‘de’ journalistiek. Media spelen een belangrijke rol in de samenleving, op veel manieren en op een groot aantal platforms. Zij controleren gezag en organisaties, instituties en bedrijven. Ze spelen een belangrijke rol in het democratische proces. Goede journalistiek kan alleen in volle vrijheid en onafhankelijkheid worden verricht. Daar hoort verantwoording en transparantie bij. Zelfregulering is de beste manier om hier vorm en inhoud aan te geven. De Raad voor de Journalistiek is uitdrukking en instrument van die zelfregulering.

Net als de journalistiek heeft de Leidraad onderhoud nodig. Daarom heeft de Raad zijn Leidraad in 2015 herschreven en aangepast, met het oog op de huidige digitale tijd. De Leidraad gaat uit van een paar belangrijke principes die eerder zijn vastgelegd. Goede journalistiek is *waarheidsgetrouw en nauwgezet, onpartijdig en fair, controleerbaar en integer*. Zij laat zich toetsen en gaat op open wijze om met opmerkingen, reacties en klachten. Daarbij volgt de Leidraad de herkenbare journalistieke weg: van idee, via research en registratie, tot publicatie, transparantie en reactie.

De Leidraad heeft als uitgangspunt dat iedereen die zich met journalistiek bezighoudt, verantwoordelijkheid dient te nemen voor de informatie die zij of hij verspreidt en de manier waarop zij of hij opereert. De journalistieke principes en uitgangspunten hebben in ieder medium en op ieder platform zeggings- en geldingskracht.

De Raad gaat ervan uit dat alle journalistieke organisaties en alle journalisten de in de Leidraad geformuleerde uitgangspunten herkennen, erkennen en aanvaarden. Bovendien nodigt de Raad iedereen die zich ook met journalistiek bezighoudt uit om de Leidraad als uitgangspunt te nemen. De Leidraad levert hiermee een bijdrage aan de verbetering van de journalistiek.

In december 2019 is de norm over bronbescherming aangepast. De bepaling betreft niet meer alleen bescherming van bronnen ‘in publicaties’, maar geldt voortaan voor alle gedragingen van de journalist.

Aanleiding voor de aanpassing was een verzoek van de Nederlandse Vereniging van Journalisten (NVJ) om een ambtshalve uitspraak te doen over samenwerking tussen journalisten en inlichtingendiensten. De Raad vond zo’n uitspraak onnodig, maar acht het wel nuttig om met de wijziging tot uitdrukking te brengen dat de beoordeling van journalistieke zorgvuldigheid zich niet beperkt tot publicaties.

De in punt B.2 van de Leidraad opgenomen bepaling luidt nu:

“Journalisten beschermen de identiteit van bronnen aan wie zij vertrouwelijkheid hebben toegezegd en van bronnen van wie zij wisten of konden weten dat zij hen informatie hebben toegespeeld in de verwachting dat hun identiteit niet zou worden onthuld.”

De Leidraad kan worden aangevraagd bij het secretariaat van de Raad en gedownload via de website van de Raad.

4.2 Publicatie conclusies

In zaken waarin de Raad van mening is dat (deels) journalistiek onzorgvuldig is gehandeld doet hij de aanbeveling aan het betrokken medium om de conclusie integraal of in samenvatting te publiceren. In zijn plenaire najaarsvergadering van 2016 heeft de Raad de wens uitgesproken om voortaan – ten behoeve van de transparantie over zijn procedure – dergelijke publicaties te hechten aan de conclusie op de website van de Raad.

Sinds november 2016 wordt hieraan uitvoering gegeven, behoudens in de gevallen waarin het desbetreffende medium aan de Raad laat weten hier niet mee in te stemmen.

In het verslagjaar zijn in de zaken RvdJ 2019/7, 2019/16, 2019/20, 2019/24, 2019/34, 2019/35, 2019/36, 2019/42 en 2019/46 de publicaties van de betrokken media te vinden onder de conclusie van de Raad.

4.3 Bijeenkomsten

In 2019 hebben vertegenwoordigers van de Raad actief deelgenomen aan c.q. zijn aanwezig geweest op diverse bijeenkomsten, zoals:

- Bijeenkomst Montaigne Centrum, Universiteit Utrecht 'Desinformatie en de democratische rechtsstaat'
- Talkshow Hilversum in Gesprek met Frits van Exter 'Hoe betrouwbaar zijn onze media?'
- Symposium Vereniging Assistenten Gynaecologie en Obstetrie (VAGO) 'De maakbare wereld'
- Bijeenkomst Comenius, Rijksuniversiteit Groningen 'Omgang met media'
- Bijeenkomst Argus 'De ombudsman (m/v) bij de media'
- Debat Unesco x Pakhuis de Zwijger 'Het laatste nieuws - Verdient de Nederlandse Journalistiek bescherming?'
- Gesprek met ministerie van JenV en Slachtofferhulp Nederland
- Debat Unesco 'Verdient de Nederlandse journalistiek bescherming?'
- Gesprek met Raad voor Cultuur
- Uitreiking De Tegel
- Lezing Europese studentenreisvereniging AEGEE-Leiden over nepnieuws en desinformatie
- Symposium T.S.V. Plato, Universiteit Tilburg 'Nepnieuws: Fake it till you make it'
- Expositie en minisymposium VU 'Politieke satire: van spotprent tot meme'
- Lunchbijeenkomst ministerie van OCW met Elliot Higgins, oprichter van Bellingcat
- Première BNNVARA '2Doc: Het Fatale Scooterongeluk'
- Uitreiking Journalist van het Jaar
- EU-symposium 'Countering online disinformation'

Daarnaast heeft de secretaris de jaarlijkse bijeenkomst van de Alliance of Independent Press Councils of Europe (AIPCE) bijgewoond. Tijdens deze bijeenkomsten – die elk jaar in een ander land worden gehouden – worden kennis en ervaringen uitgewisseld door medewerkers van diverse Europese Raden voor de Journalistiek, wordt gediscussieerd over ethische kwesties en worden internationale ontwikkelingen op journalistiek gebied besproken.

Ten slotte heeft het secretariaat (via bemiddeling door de OSCE – Organization for Security and Co-operation in Europe) een mediadelegatie uit Servië ontvangen.

4.4 Publicaties en optreden in de media

Verder hebben vertegenwoordigers van de Raad actief meegewerkt aan diverse publicaties:

- Villamedia.nl / RvdJ-blog – *“Journalist moet robot de baas blijven”*
- Villamedia.nl / RvdJ-blog – *“NRC, de hoogleraar en de rechter (2)”*
- Bericht RvdJ – *“Raad voor de Journalistiek verruimt norm bronbescherming”*
- Villamedia.nl / RvdJ-blog – *“Cruifff en de misverstanden over wederhoor”*
- Villamedia.nl / RvdJ-blog – *“Ruzie op de tennisclub”*
- Villamedia.nl / RvdJ-blog – *“Wat als de held geen held is?”*
- Villamedia.nl / RvdJ-blog – *“Kun je met een gedragscode nepnieuws bestrijden?”*
- Tijdschrift Conflict Hantering – *“Frits van Exter: ‘Ook de journalistieke ethische normen veranderen’”*
- RvdJ-blog – *“De journalistiek kan zichzelf het beste beschermen”*
- Bericht RvdJ – *“Geen ambtshalve uitspraak over ‘kwestie Van Hout’”*
- Villamedia.nl / RvdJ-blog – *“Overvaljournalistiek en de man met kliefbijl”*
- Villamedia.nl / RvdJ-blog – *“De burgemeester en haar zoon - Hoe weeg je privacy af tegen publiek belang?”*
- DeNieuweReporter.nl – *“Bibeb, #MeToo en de gesloten deuren: de Raad voor de Journalistiek in 2018”*
- DeNieuweReporter.nl – *“Meeste klachten in 2018 gericht tegen dagbladen: de Raad voor de Journalistiek in cijfers”*
- Villamedia.nl / RvdJ-blog – *“Redacties behandelen klachten beter”*
- Villamedia.nl / RvdJ-blog – *“Bas van Hout en het risico van willekeur”*
- Villamedia.nl / RvdJ-blog – *“Jaarrede 2019 - Redacties leggen meer en beter verantwoording af”*
- Villamedia.nl / RvdJ-blog – *“NRC, de hoogleraar en de rechter”*
- NRC – *“Welke gevolgen heeft vonnis in zaak-B. voor de pers?”*
- Villamedia.nl / RvdJ-blog – *“Hoe het oordeel ‘tendentieus’ kan worden vermeden”*
- Villamedia.nl / RvdJ-blog – *“De lessen van Max”*
- Villamedia.nl / RvdJ-blog – *“Wanneer pas je het archief wél aan?”*
- Nederlands Dagblad – *“Nuchtere kijk op cartoons”*
- Villamedia.nl / RvdJ-blog – *“Geen klachten kosten minder tijd (maar leveren ook minder op)”*
- Villamedia.nl / RvdJ-blog – *“Stel jezelf de harde vragen”*
- Villamedia.nl / RvdJ-blog – *“Serena Williams en het ongemak van een cartoon”*
- Villamedia.nl / RvdJ-blog – *“Publiek is eerste slachtoffer journalistiek bedrog”*
- de Volkskrant – *“Kunnen redacties zich wel weren tegen sjoemeljournalisten?”*
- Trouw – *“Journalist pleegde fraude, keer op keer op keer”*
- De Groene Amsterdammer – *“Te mooi om waar te zijn”*
- Villamedia.nl / RvdJ-blog – *“Wederhoor is feitelijk onnodig”*

Samenstelling Raad

Raad voor de Journalistiek

De Raad was in 2019 als volgt samengesteld:

Voorzitter

F. van Exter

Vice-voorzitters

mw. mr. J.W. Bockwinkel

mr. Th. Groeneveld

mw. mr. A.E. van Montfrans-Wolters

prof. mr. B.E.P. Myjer

Leden niet-journalisten

S.A. Agterberg

dr. H.J. Evers (tot 12 juni 2019)

dr. H.P. Groenhart (vanaf 12 juni 2019)

mw. dr. Y.M. de Haan (tot 12 juni 2019)

mw. mr. N.A.M. van Herten (vanaf 12 juni 2019)

J. Hoogenberg

M. Keppels (vanaf 9 mei 2019)

mw. drs. M.M. Klaassen (tot 1 oktober 2019)

mw. L.M. van de Langenberg MSc

mw. drs. E.M.H. Lemaier

A. Olgun

mw. M. Stenneke

Leden journalisten

mr. I.R.J. Barends (tot 12 juni 2019)

L.A.M.M. Donders

L.C. Hauben

mw. A. Karadarevic

mw. M. ten Katen

S. Kuijper

mw. A. Pruis

F.Th.H. Ruys

H.P.M.J. Schneider

E.J. Schievink

Secretaris

mw. mr. D.C. Koene

Samenstelling Bestuur

Stichting Raad voor de Journalistiek

Het bestuur was in 2019 als volgt samengesteld:

Voorzitter

mw. G.D. Roethof

Secretaris en plaatsvervangend voorzitter

C.A. Boonman

Penningmeester

drs. G.A. Tichelaar

Leden

G.A.H. van Beuzekom

G.-J. Hoekman (vanaf 9 mei 2019)

dhr. J.W.H. Lemckert

T. Nauta

M. Schreuder

mw. J.M.E. Schrier

drs. P. Sijpersma (tot 9 mei 2019)

M. Veeningen

M. Visch (vanaf 1 november 2019)

Adressen

Stichting Raad voor de Journalistiek

Postadres: Postbus 12040, 1100 AA Amsterdam
Bezoekadres: Hogehilweg 6, 1101 CC Amsterdam
Telefoon: 020-31 23 930
E-mail: raad@rvdj.nl

Raad voor de Journalistiek

Secretariaat
mw. mr. D.C. Koene, secretaris
mw. M. Beets, secretaresse
Postadres: Postbus 12040, 1100 AA Amsterdam
Bezoekadres: Hogehilweg 6, 1101 CC Amsterdam
Telefoon: 020-31 23 930
E-mail: raad@rvdj.nl
Website: www.rvdj.nl
Twitter: @RVDJ_NL

Uitgave

Stichting Raad voor de Journalistiek

Postbus 12040
1100 AA Amsterdam

Juni 2020